Приложение №4 към ПООС

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР 2021-2028 г.

Приета с Решение №…… на Общински съвет - Нови пазар

СЪДЪРЖАНИЕ:

СПИСЪЦИ 4
Списък на използваните таблици 4
Списък на използваните фигури 4
Списък на използваните карти 4
Списък на използваните съкращения 5
Основен терминологичен речник 6
I. ВЪВЕДЕНИЕ 8
I.1 Нормативно основание за изработване на програмата, цели и резултати от процедурите по съгласуването ѝ 8
I.2. Кратка обща характеристика на общината 12
II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ 20
II.1 Анализи 20
III. SWOT АНАЛИЗ 24
IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ 25
IV.1 Стратегически и оперативни цели 25
IV.2 Алтернативи за постигане на целите 25
V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ 27
V.1 Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци, в т.ч. предотвратяване образуването на хранителните отпадъци 28
V.1.1 Въведение и основни положения 28
V.1.2 Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците 29
V.1.3 Цели на подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци 29
V.1.4 Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките 30
V.2 Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци 31
V.2.1 Въведение и основно положение 31
V.2.2 Цели на подпрограмата 31
V.2.3 Анализ и описание на съществуващото състояние 31
V.3 Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради 32
V.3.1. Въведение и основни положения 32
V.3.2. Цел на подпрограмата 33
V.3.3. Анализ и описание на съществуващото състояние 33
V.4 Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци 34
V.4.1. Въведение и основни положения 34
V.4.2. Цели на подпрограмата 35
V.4.3. Анализ и описание на съществуващото състояние 35
V.5 Подпрограма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци. 38
V.5.1. Въведение и основни положения 38
V.5.2. Цели на подпрограмата 38
V.5.3. Анализ и описание на съществуващото състояние 38
VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ 53

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 54
VII.1 Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците 54
VII.2 Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците 56
VII.3 Процедура за актуализация на програмата 57
VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ 58
VIII.1 Анализи на състоянието на управлението на отпадъците 58
VIII.1.1 Анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи 58
VIII.1.1.1. Анализ на националната и общинската нормативна рамка 58
VIII.1.1.2. Програмни документи на национално и общинско ниво 68
VIII.1.2 Анализ на отпадъците 69
VIII.1.2.1. Анализ на битовите отпадъци 70
VIII.1.2.2. Анализ на утайките от ПСОВ 77
VIII.1.2.3. Анализ на строителните отпадъци 78
VIII.1.2.4. Анализ на производствените отпадъци 79
VIII.1.2.5. Анализ на опасни отпадъци 79
VIII.1.3 Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци 81
VIII.1.3.1 Инфраструктура за битови отпадъци 82
VIII.1.4 Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции 85
VIII.1.4.1 Функции за управление на отпадъците 85
VIII.1.4.2 Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци 86
VIII.1.5 Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване 87
VIII.1.6 Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите 87
VIII.1.6.1 Анализ на схемите за управление на отпадъците 87
VIII.1.6.2 Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците 88
VIII.1.7 Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците... 90
VIII.1.7.1 Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците 90
VIII.1.7.2 Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността 90
VIII.1.7.3 Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците 91
VIII.1.8 Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци 91
VIII.2 Прогнози 93
VIII.2.1 Прогноза за населението 93
VIII.2.2 Прогноза за нормата на натрупване 94
VIII.2.3 Прогноза за определяне на количествата образувани отпадъци 95
VIII.3 Друга информация 96
VIII.3.1 Нормативни документи – Европейско законодателство 96
VIII.3.2 Нормативни документи – Национално законодателство 97
VIII.3.3 Подзаконови нормативни документи по прилагането на ЗУО 97
VIII.3.4 Стратегически документи 99

СПИСЪЦИ

Списък на използваните таблици

Таблица №1. Население на територията на община Нови пазар 14
Таблица №2. Население по възрастови групи в община Нови пазар 15
Таблица №3. Основни демографски процеси в община Нови пазар 15
Таблица №4. Секторна характеристика на общинската икономика към 2018 г. по основни икономически показатели 17
Таблица №5. Стратегически цели и подпрограми 26
Таблица №6. МРО цели 36
Таблица №7. План за действие на община Нови пазар за управление на отпадъците за период 2021-2028 г. 40
Таблица №8. Цели в законодателството на ЕС за отпадъците 62
Таблица №9. Данни за битовите отпадъци в община Нови пазар 71
Таблица №10. Събрани смесени битови отпадъци и норма на натрупване в община Нови пазар 71
Таблица №11. Норми на натрупване по групи населени места 73
Таблица №12. Морфологичен състав на отпадъците на община Нови пазар за 2016 г. 74
Таблица №13. Количество на събраните битови отпадъци (тона за година) 76
Таблица №14. Показатели за оползотворяване, рециклиране и намаляване на депонираните отпадъци на община Нови пазар за достигане на целите от общината 77
Таблица №15. Съдове за събиране на битови отпадъци в община Нови пазар 84
Таблица №16. Приходи от такса битови отпадъци по групи потребители 88
Таблица №17. Разходи за управление на отпадъците 89
Таблица №18. Прогноза за населението на област Шумен за периода 2020-2080 г. 93
Таблица №19. Прогноза за населението на община Нови пазар за периода до 2030 г. 94
Таблица №20. Прогноза за нормата на натрупване на отпадъци в община Нови пазар 94
Таблица №21. Прогноза за генерираните битови отпадъци в община Нови пазар до 2027 г. 95
Таблица №22. Прогноза за количествата на образувани отпадъци съгласно морфологичния им състав за община Нови пазар в тона 95

Списък на използваните фигури

Фигура №1. Основни показатели на пазара на труда 19
Фигура №2. Финансово разпределение на тежестта на подпрограмите 52
Фигура №3. Общо количество генерирани битови отпадъци (в т.) в община Нови пазар 72
Фигура №4. Сравнителна съпоставка на нормата на натрупване в общината, областта и страната 73
Фигура №5. Морфологичен състав на отпадъците в община Нови пазар 75

Списък на използваните карти

Карта №1. Общини-участници в РСУО Шумен 8

Списък на използваните съкращения

БО	Битови отпадъци
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
ИУГ	Излезли от употреба гуми
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА	Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори
НППОО	Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
НПРБ	Национална програма за развитие: България 2020
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013г.
НПУО	Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.
НППОУ	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
ОИСР	Организацията за икономическо сътрудничество и развитие
ООп	Организация по оползотворяване
ОПОС/ ПОС	(Оперативна) програма „Околна среда“
ОСР	Отпадъците от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ОЧЦМ	Отпадъци от черни и цветни метали
ПИП	Прединвестиционни проучвания
ПО	Предотвратяване на отпадъците
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РОП	Разширена отговорност на производителя
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РСМ	Рециклирани строителни материали
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
РЦТНО	Регионален център за третиране на неопасни отпадъци
СО	Строителен отпадък
СООРС	Строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
ТБО	Такса битови отпадъци / Твърди битови отпадъци

Основен терминологичен речник

Отпадък е вещество, предмет или част от предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи и попада поне в една от следните категории (Доп. разп. §1, т.17 от ЗУО):

Битови отпадъци са „отпадъци от домакинствата“ и „подобни на отпадъците от домакинствата“ (Доп. разп. §1, т.4 от ЗУО)

Производствени отпадъци са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица (Доп. разп. §1, т.32 от ЗУО)

Опасни отпадъци са отпадъците, чийто състав, количество и свойства създават риск за човешкото здраве и околната среда, притежават едно или повече свойства, които ги определят като опасни и/или съдържат компоненти, които ги превръщат в опасни и/или са определени като такива според Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане. (Доп. разп. §1, т.12 от ЗУО)

Строителни отпадъци са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения (Доп. разп. §1, т.39 от ЗУО)

Масово разпространени отпадъци са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление (Доп. разп. §1, т.7 от ЗУО)

Третиране на отпадъците са дейностите по оползотворяване или обезвреждане, включително подготовката преди оползотворяване или обезвреждане (Доп. разп. §1, т.44 от ЗУО)

Обезвреждане на отпадъците е всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия. Обезвреждането е всяка от следните операции: депониране (наземно или подземно); обработване на замърсени земя и почви (например биоразграждане на течности или утайки в почви); дълбочинно инжектиране (например инжектиране на отпадъци в кладенци, солни находища и естествени хранилища, които могат да бъдат изпомпвани); повърхностни заграждения (например съхраняване на течни отпадъци или утайки в изкопи, хвостохранилища, лагуни и други подобни съоръжения); специално проектирани депа (например депониране в отделни клетки, които са запечатани и изолирани помежду си и от околната среда); изхвърляне на отпадъци във водни обекти, с изключение на морета/океани; изхвърляне на отпадъци в морета и океани, в т.ч. инжектиране под морското дъно; биологично третиране, непосочено на друго място, при което се образуват крайни съединения или смеси; физико-химично третиране,

неупоменато в друга операция по обезвреждане (например изпарение, сушене, калциниране, микровълнова обработка и други, при което се получават съединения или смеси, които се обезвреждат по която и да е от операциите по букви; наземно изгаряне (инсинерация); изгаряне в море; постоянно съхраняване (например съхраняване в контейнери в мини и други); смесване преди предаване за обезвреждането им; препакетиране преди предаването им за обезвреждане; съхраняване до извършване на която и да е от операциите по обезвреждане; (Доп. разп. §1, т.11 от ЗУО)

Рециклиране на отпадъците е всяка дейност по оползотворяване, чрез която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности (Доп. разп. §1, т.37 от ЗУО)

Депониране на отпадъци е метод, при който не се предвижда последващо третиране на отпадъците и представлява складиране на отпадъци за срок, по-дълъг от три години - за отпадъци, предназначени за оползотворяване, и една година - за отпадъци, предназначени за обезвреждане, по начин, който не представлява опасност за човешкото здраве и околната среда (Доп. разп. §1, т.6 от ЗУО)

Оползотворяване на отпадъците е всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло. Оползотворяването е всяка една от следните операции: използването им като гориво или по друг начин за получаване на енергия; пречистване или регенериране на разтворители; рециклиране или възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители, включително чрез компостиране и други процеси на биологично превръщане; рециклиране или възстановяване на метали и метални съединения; рециклиране или възстановяване на други неорганични материали; регенериране на киселини и основи; възстановяване на компоненти, използвани за намаляване на замърсяването; възстановяване на компоненти от катализатори; повторно рафиниране на масла или друга повторна употреба на масла; обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда; използване на отпадъците, получени по някои от методите на оползотворяване; размяна на отпадъците за оползотворяване, по който и да е от методите; съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите (Доп. разп. §1, т.13 от ЗУО)

Събиране е натрупването на отпадъци, включително предварителното сортиране и предварителното съхраняване на отпадъци, с цел транспортирането им до съоръжение за третиране на отпадъци (Доп. разп. §1, т.41 от ЗУО)

Транспортиране е превозът на отпадъци, включително съпътстващите го дейности по товарене, претоварване и разтоварване, когато се извършва от оператора като самостоятелна дейност (Доп. разп. §1, т.43 от ЗУО)

Управление на отпадъците са събирането, транспортирането, обезвреждането и оползотворяването на отпадъците, включително осъществяваният контрол върху тези дейности, следексплоатационните грижи за депата, както и действията, предприети в качеството на търговец или брокер (Доп. разп. §1, т.46 от ЗУО)

I. ВЪВЕДЕНИЕ

I.1 Нормативно основание за изработване на програмата, цели и резултати от процедурите по съгласуването ѝ

Настоящата **Програма за управление на отпадъците на Община Нови пазар за периода 2021-2028 г.** е изготвена на основание чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (Обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г.) и в съответствие със структурата, целите и предвижданията на проекта на **Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.**

При разработване на програмата са взети предвид европейското и национално законодателство в областта на управление на отпадъците и Плана за интегрирано развитие на община Нови пазар 2021-2027 г. Отчетено е обстоятелството, че Община Нови пазар е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците – Шумен, в което се включват общините Велики Преслав, Венец, Каолиново, Каспичан, Нови пазар, Смядово, Хитрино, Шумен.

Картата по-долу представя визуализация на географското положение на общините - участници в регионалното депо.

Карта №1. Общини-участници в РСУО Шумен

Обхват на Регионалната система за управление на отпадъците на общините от област Шумен

Програмата за управление на отпадъците е неразделна част от Общинската програма за околна среда, съгласно чл. 52, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците. Разработва се за период, който съвпада с края на периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2028 г.

Програмата се явява инструмент за прилагане на законодателството по управление на отпадъците и постигане на заложените цели на местно ниво с цел постигане на заложените цели на национално ниво и на ниво Европейски съюз.

Тя се явява стратегически документ, който очертава визията и рамката за управлението на отпадъците на територията на община Нови пазар и също така определя необходимостта от реализирането на инвестиции в бъдещи периоди за третиране на отпадъците.

Програмата за управление на отпадъците на община Нови пазар обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на органите на местното самоуправление и местната администрация и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината съгласно Глава втора, раздел III на ЗУО, свързани с управлението на отпадъците, което има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

В обхвата на програмата са включени следните видове отпадъци съгласно чл. 2, ал. 1 от ЗУО:

- битови отпадъци;
- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци.

Ключов елемент при разработване на програмата е съобразяването и прилагането на следния приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците:

- предотвратяване на образуването им;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране;
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане,

като се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазването на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

Програмата е разработена по такъв начин, че да се предотврати или ограничи количеството на изхвърляните отпадъци от промишлеността, търговията, потребителите, транспорта и обществеността.

Разработената програма се основава на следните основни принципи:

- *„Предотвратяване“* - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- *„Разширена отговорност на производителя“ и „замърсителят плаща“* – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- *„Превантивност“* – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- *„Близост“* и *„самодостатъчност“* – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.
- *„Участие на обществеността“* – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

При разработване на програмата е анализирано подробно съществуващото състояние по управление на отпадъците на територията на общината на база на което са идентифицирани проблемите и са формулирани целите. Представени са всички съответни потоци от отпадъци, тяхното генериране, третиране и транспортиране. Описан е подробно статуса на съществуващата система за управление на отпадъците. Направена е прогноза за бъдещите потоци отпадъци, както и за свързаните с това потребности от нови системи за събиране и инсталации за подготовка за третиране, оползотворяване и депониране. Направено е и описание на общото управление на политиките за отпадъците и конкретните потоци отпадъци, както и илюстрация на спазване на йерархията за управление на отпадъците. Разработени са съответни подпрограми и план за действие, в който са посочени необходимите мерки, отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване изпълнението на програмата. Същата е отворен документ, изпълнението на който се отчита, във връзка с планираните мерки и действия и тяхната обезпеченост подлежи на актуализация в процеса на осъществяването ѝ.

Направен е преглед на организацията за управление на отпадъците, препоръки за бъдещата организация, информационното обезпечаване и провеждането на осведомителните кампании и предоставянето на информация. Програмата е оформена и структурирана съгласно методическите указания за разработването ѝ.

Програмата е разработена от външни консултанти съвместно с компетентните служители в Община Нови пазар. С цел информиране и консултиране със заинтересованите лица, проектът на програмата беше публикуван за запознаване, мнения и препоръки на интернет страницата на общината. Подходът за разработване на програмата е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката

общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.

Преди приемането ѝ от Общински съвет – Нови пазар, програмата премина през процедура за извършване на преценка на необходимостта от екологична оценка и оценка на съвместимост, съгласно изискванията на ЗООС и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми.

Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана вследствие настъпили промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и/или други фактори със стратегическо или местно значение.

I.2. Кратка обща характеристика на общината

Община Нови пазар е разположена в източната част на област Шумен. С площта си от 317,646 km^2 е 4-та по големина сред 10-те общините на областта, което съставлява 9,37% от територията на областта. Границите ѝ са следните:

- на югозапад – община Каспичан;
- на запад – община Шумен и община Хитрино;
- на север – община Каолиново и община Никола Козлево;
- на североизток – община Вълчи дол, област Варна;
- на изток – община Ветрино, област Варна.

Природо-географска характеристика

Релеф

Релефът на общината е равнинен и платовиден, като територията ѝ попада в централните части на Източната Дунавска равнина.

Община Нови пазар заема най-крайните югоизточните части на Лудогорското плато. В източната и североизточна ѝ част се простира платото Стана, по билото на което преминава участък от вододела между Дунавския водосборен басейн и Черноморския водосборен басейн. На 3,3 km североизточно от село Стан, на границата с община Ветрино се намира най-високата му точка 440,9 m. Северозападно от него, в завоя на Крива река в пределите на общината попада източната, най-висока част на Войводското плато. В него, на 1,4 km североизточно от село Правенци се намира най-високата точка на община Нови пазар – 480,6 m.

Останалата част на общината има равнинен релеф и тук се простира източната и югоизточната част на Плисковското поле с надморска височина между 100 и 200 m. В неговата крайна югоизточна част, в устието на Крива река в Провадийска река се намира най-ниската точка на община Нови пазар – 80 m н.в.

Климат

Климатът на община Нови пазар е умерено континентален. Основните фактори, обуславящи този тип климат, са разположението на областта в югоизточната част на Дунавската равнина и възможността за безпрепятствено нахлуване на северозападни, северни и североизточни въздушни маси. Средната продължителност на слънчевото греене е 2204 часа/год. и е по-голяма от тази за страната, благодарение на по-малката средна облачност.

Води

Община Нови пазар като територия попада в средната част на североизточна България. Нейният обхват и водните ресурси, разположени в него, се включват в два водни басейна съгласно далението на България, постановено в Закона за водите. Повърхностните и подземни води в североизточната и северна част от територия на общината се включват в дунавски басейн към Басейнова дирекция дунавски район гр. Плевен. По-голямата територия, разположена в

централната, южната, северната, западна и северозападна част на община Нови пазар, попада в обхвата на черноморски басейн, контролиран от Басейнова дирекция Черноморски район, гр. Варна.

Почви

Съгласно почвеното делене и почвената карта на България общината попада в Шуменско-Варненския район на карбонатните черноземи от Дунавската хълмиста равнина. Почвообразуващи скали са льосът и терциерните седименти и значително по-малко кредитните скали.

Оценката на екологичните условия на земеделските земи се извършва въз основа на методика за бонитация на земите. Тази оценка представлява сравнителна оценка на екологичните условия (почвени, климатични и релефни), която отразява пригодността им за отглеждане на конкретни земеделски култури, т.е. природните продуктивни възможности на земите, изразени чрез количествени стойности. Установеното почвено разнообразие в община Нови пазар благоприятства интензивното земеделие и представлява ценен природен ресурс.

Флора и фауна

Територията на община Нови пазар попада в лесостепната зона. Основни горски видове, срещащи се тук, са няколко вида дъб, бряст, ясен, клен, липа, топола, акация, люляк, дива черница, дива круша и габър. По северните склонове са запазени отделни съобщества от мизийски бук. От храстовидните съобщества са разпространени смрадлика, чашкодрян, диво грозде, драка, глог, леска и бъз.

Животинският свят, макар и притеснен от разширяването на обработваемите земи, показва разнообразие предимно по отношение на бозайниците и по-малко на птиците, земноводните и влечугите. Най-разпространени са благородният елен, дивите свине, но се срещат и типични степни бозайници като степен пор, европейски лалугер, хомяк, заек, таралеж. От малките бозайници най-разпространени са гризачите. Птичето разнообразие се представя от посевна врана, сива яребица, пъдпъдък, а край водните обекти се среща малката обикновена дропла.

Защитени територии и защитени зони

Съгласно писмо с изх. 5771/9.11.2016 на Регионална инспекция към Министерство на околната среда и водите, в община Нови пазар няма обявени защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии и защитени зони, съгласно Закона за биологичното разнообразие, като няма и започнати процедури по одобряването на такива. В близост до общината, на територията на област Шумен са обособени няколко защитени територии.

Социално-икономическа характеристика

Брой и динамика на населението на община Нови пазар

Данните от текущата демографска статистика показват, че в община Нови пазар към 2019 г. населението е 15 909 д., което е с 3,5% по-малко от броя на населението през 2015 г. - 16 478 д. Процесът на намаляване на броя на населението е устойчив и ясно проследим в данните и от последните преброявания.

Във всички населени места, включително и в гр. Нови пазар, числеността на населението бележи спад. Процесът на обезлюдяване, характерен и за страната като цяло, засяга община Нови пазар със същите темпове, които са характерни за преобладаващата част от селските общини в страната. Процесите на обезлюдяване на общината продължават и през последните 5 години (2015-2019 г.). Средногодишният прираст като абсолютен брой е -142 души, а като средногодишен темп е -0,9%. **Този темп е по-нисък от средния за област Шумен – (-0,5%) и по-нисък от средния за страната от -0,7% за същия изследван период.**

Община Нови пазар се състои от 16 населени места. С най-голям брой население е общинският център – гр. Нови пазар, който е и втори по големина град по население в областта.

Таблица №1. Население на територията на община Нови пазар

Населени места	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	Ръст 19/15 г.
Община Нови пазар	**16 478**	**16 405**	**16 217**	**16 125**	**15 909**	**-3,5%**
с. Беджене	11	9	8	8	8	-27,3%
с. Войвода	416	410	417	409	410	-1,4%
с. Енево	399	377	371	371	363	-9,0%
с. Жилино	158	157	160	153	153	-3,2%
с. Зайчино ореше	183	184	184	175	166	-9,3%
с. Избул	271	284	278	281	280	3,3%
с. Мировци	375	380	375	376	379	1,1%
гр. Нови пазар	11 564	11 520	11 373	11 315	11 086	-4,1%
с. Памукчии	1 121	1 122	1 112	1 101	1 086	-3,1%
с. Писарево	41	38	38	42	44	7,3%
с. Правенци	287	300	300	317	333	16,0%
с. Преселка	199	197	194	196	185	-7,0%
с. Сечище	110	103	100	81	78	-29,1%
с. Стан	424	414	403	400	429	1,2%
с. Стоян Михайловски	822	816	812	813	825	0,4%
с. Тръница	97	94	92	87	84	-13,4%

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

По данни на НСИ, към 31.12.2019 г. община Нови пазар заема второ място по брой на населението в област Шумен. Общият брой на средногодишното население в общината за 2019 г. възлиза на 16 017 д. (9,3% от населението в област Шумен, което е 172 309 д. за 2019 г.)

По населени места, териториалното разпределение на населението показва, че от общия му брой към 2019 г. в общинския център – гр. Нови пазар е съсредоточено 70% от населението. Тази териториална структура показва типична градска община.

Община Нови пазар е белязана от все по-обхватната тенденция към намаляване на населението и на територията вече има обезлюдяващи села. Малките населени места в общината

са заселени предимно със застаряващо население, докато в общинския център гр. Нови пазар е концентрирано младо активно население.

Данните от текущата демографска статистика на НСИ сочат, че община Нови пазар е с проблемна възрастова структура на населението. Стандартните възрастови групи (под трудоспособна, трудоспособна и над трудоспособна възраст) имат отношение както към фактическото състояние, така и към прогнозите за броя на активното население, в т.ч. и на броя на заетите лица и др., т.е. на трудовия потенциал на общината. През 2019 г. населението в под трудоспособна възраст е около 15% от населението на община Нови пазар. Възрастните над трудоспособна възраст са 26%. Около 59% е делът на хората в трудоспособна възраст на 15 и повече години.

Таблица №2. Население по възрастови групи в община Нови пазар

Година/Показател	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Общо	**16 478**	**16 405**	**16 217**	**16 125**	**15 909**
Под трудоспособна възраст	2 751	2 739	2 688	2 654	2 536
В трудоспособна възраст	9 747	9 693	9 547	9 454	9 381
Над трудоспособна възраст	3 980	3 973	3 982	4 017	3 992

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

Данните от таблицата показват, че по отношение на възрастовата структура на населението през периода 2015-2019 г. се наблюдава следната тенденция: Населението намалява и в трите възрастови групи, с най-голяма степен за трудоспособната възраст с 8% за 2019 г. спрямо 2015 г. „Картината“ се покрива с тази средна за страната, характеризираща се с намаляване на населението и в трите възрастови групи и нарастване само на относителния дял на населението в над трудоспособна възраст.

Броят на населението в общината се обуславя и от факторите естествен и механичен прираст на населението. Изследваните основни демографски процеси са естествено и механично движение (прираст) на населението с оглед на важността им за определяне на демографското развитие в общината. Обобщени данни са представени таблично по-долу:

Таблица №3. Основни демографски процеси в община Нови пазар

Основни демографски показатели	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Средногодишен брой на населението в област Шумен (общо)	**176 323**	**175 098**	**173 721**	**172 661**	**172 309**
Средногодишен брой на населението в община Нови пазар (общо)	**16 525**	**16 442**	**16 311**	**16 171**	**16 017**
Родени (брой)	151	160	153	148	126
Умрели (брой)	272	259	308	267	276
Естествен прираст (брой)	-121	-99	-155	-119	-150
Заселени (брой)	472	369	462	434	452
Изселени (брой)	444	343	495	407	518
Механичен прираст (брой)	28	26	-33	27	-66

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

Естественият прираст на населението е резултативна величина от раждаемостта и смъртността на населението.

Състоянието на *раждаемостта* е един от индикаторите за демографската характеристика на населените места и териториалните единици. Демографските данни на НСИ за периода 2015-2019 г. показват, че в община Нови пазар средногодишният брой на родените е 148 д. Най-висок е броят на ражданията през 2016 г. (160 случая), а най-нисък в 2019 г. - 126 случая.

През 2019 г. коефициентът на раждаемост средно за общината е 7,9‰ и е по-нисък от съответния за 2015 г. (9,1‰).

Смъртността (съответно коефициентът на смъртност) на населението бележи също тенденция на намаление. За анализирания период броят на умрелите лица се запазва с високи стойности - в рамките на 276 д. средногодишно. Това формира и високо ниво на коефициента на смъртност. През 2019 г. броят на умрелите в общината е 276 д. и е по-висок от този през 2015 г. (272 д.). Коефициентът на смъртност за 2019 г. е 17,2‰ и е по-висок от този за 2015 г. – 16,5‰.

Естественият прираст на населението (като абсолютен брой) средно за общината е отрицателен. Средногодишният брой на естествен прираст за периода 2015-2019 г. е отрицателен (-129). В началото на изследвания период през 2015 г. коефициентът за естествен прираст е (-7,3‰), при (-9,4‰) през 2019 г.

Механичното движение на населението в община Нови пазар показва, че през анализирания период (2015-2019 г.) се наблюдават волатилни различия в броя на изселените и заселените. Средногодишно за посочения период от общината са се изселвали по 441 д., а заселвали по 438 д. Така се формира отрицателен механичен прираст - средногодишно по (-4) д. Същият в комбинация с високите стойности на отрицателния естествен прираст влияят населението на общината да намалява по брой.

Тенденцията в механичното движение на населението в община Нови пазар е към намаляване на стойностите на коефициентите на заселване, изселване и на механичен прираст.

В икономическия профил на община Нови пазар водещо място заема вторичният - индустриален сектор, което е характерно за община с преобладаващо градско население. Общината е важен икономически център в област Шумен с утвърдени промишлени традиции и потенциал за ново развитие.

Отрасловата характеристика на икономиката на община Нови пазар се доминира от дейностите, свързани с химическата промишленост и селското стопанство.

Основният икономически потенциал е съсредоточен в гр. Нови пазар. Това определя и концентрирането на по-голяма част от трудовия ресурс в града и по-високите нива на заетост. В Нови пазар работят редица добре развити и разнообразни компании, които имат успешни партньорства с международни фирми за инвестиции, производство и продажби.

Първичният сектор („Селско стопанство“) има третостепенни функции в икономическото развитие на общината.

Третичният сектор („Услуги“) е съвкупността от отрасли и дейности с голямо социално значение. В него се извършват услуги, задоволяващи потребностите на хората. Отраслите от

третичния сектор създават голям брой работни места и този сектор е втори по значимост за общинската икономика.

Таблица №4. Секторна характеристика на общинската икономика към 2018 г. по основни икономически показатели

Икономически дейности (A21)	Предприятия	Заети лица	Произведена продукция	Нетни приходи от продажби	ДМА
	Брой		Хил. лв.		
ОБЩО:	596	2 585	153 201	187 789	126 523
Селско, горско и рибно стопанство	105	356	32 559	38 209	42 039
Добивна промишленост	..	..	..	..	..
Преработваща промишленост	54	1 098	77 717	75 112	49 062
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	..	..	..	..	..
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	..	..	..	..	..
Строителство	13	132	11 108	11 591	2 867
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	217	518	8 420	38 435	6 644
Транспорт, складиране и пощи	39	153	16 403	16 799	6 753
Хотелиерство и ресторантьорство	29	75	684	1 213	130
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	7	10	219	219	..
Операции с недвижими имоти	18	36	2 529	2 432	17 061
Професионални дейности и научни изследвания	29	44	1 053	1 248	261
Административни и спомагателни дейности	13	64	978	975	865
Образование	4	6	91	92	10
Хуманно здравеопазване и социална работа	28	46	1 031	1 041	503
Култура, спорт и развлечения	3	..	42	46	..
Други дейности	33	36	255	278	18

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

Посочените данни за общата икономическа характеристика на община Нови пазар дават основание икономическият й профил да бъде определен като промишлен. Водещо място в икономиката традиционно има преработващата промишленост, в т.ч. химическата (стъкларската и керамична промишленост); следвана от селското стопанство, транспорта и строителството.

Първичния сектор дава 18% от предприятията, 21% от произведената продукция, 20% от нетните приходи за продажби, както и около 14% от заетите лица и 33% от дълготрайните материални активи.

Вторичният сектор дава 12% от предприятията, 58% от произведената продукция, 46% от нетните приходи за продажби, както и около 48% от заетите лица и 41% от дълготрайните материални активи.

Третичният сектор дава 70% от предприятията, 21% от произведената продукция, 33% от нетните приходи за продажби, както и около 38% от заетите лица и 25% от дълготрайните материални активи.

Община Нови пазар е втората по големина и значимост община в икономиката на област Шумен. При сравнение на основните икономически показатели на общината с тези на областта може да направим извод, че развитието на икономиката в общината играе второстепенна роля в това на областта с обем между 5-7% от основните икономически показатели.

Икономически активното население по същество определя параметрите на работната сила. В тази категория от населението попадат лицата във възрастовата група от 15 до 64 годишна възраст. По последни актуални данни на ДБТ Нови пазар от 2020 г. общият брой на икономически активното население в община Нови пазар е 6 894 д. *Коефициентът на икономическа активност* представлява съотношението между броя на икономически активното население към населението във възрастовата група 15-64 навършени години (трудоспособна възраст). Към 2018 г. този коефициент е 71%, по-нисък от средния за областта от 73% и от – този за страната от 71,5%.

Безработицата в община Нови пазар се очертава като един от основните решени социално-икономически проблеми в последните години. Равнището на безработица (съотношението между броя на безработните лица и икономически активното население) в общината през 2015 г. е 19,1% - близко, но под средното за област Шумен (19,7%) и над средното за страната (9,1%). Към 2018 г. равнището на безработица намалява с една втора от това през 2015 г. и достига 10,2%. Данните показват, че след 2015 г. броят на регистрираните безработни лица и съответно равнището на безработица (в %) в общината намаляват с около 3% годишно и достигат изключително ниски нива.

Заетите лица, които работят на територията на община Нови пазар през 2018 г. в нефинансовите предприятия са 2 585 д. Разпределението на заетите по сектори показва, че най-висок е делът на заетите във вторичния сектор на икономиката.

Коефициентът на заетост *се измерва в проценти (%) и показва какъв е делът на заетите лица от населението в същата възраст*. По собствени изчисления за 2018 г. този коефициент за община Нови пазар е 63,8% (при среден за областта 64,6% и за страната - 67,7%). Коефициентът на заетост е един от индикаторите за степента на използване на населението като трудов ресурс и може да се направи извод, че той достига много добри нива през 2018 г.

Средната работна заплата на наетите нараства за изследваният период 2014-2018 г. в общината сравнително плавно, като средната стойност е 8% годишно, по-ниско от

нарастването на заплата в областта от средно 8,5% годишно и от средното за страната от 9% годишно.

Динамиката по основните показатели за пазара на труда за общината, областта и страната е представена на следната фигура.

Фигура №1. Основни показатели на пазара на труда

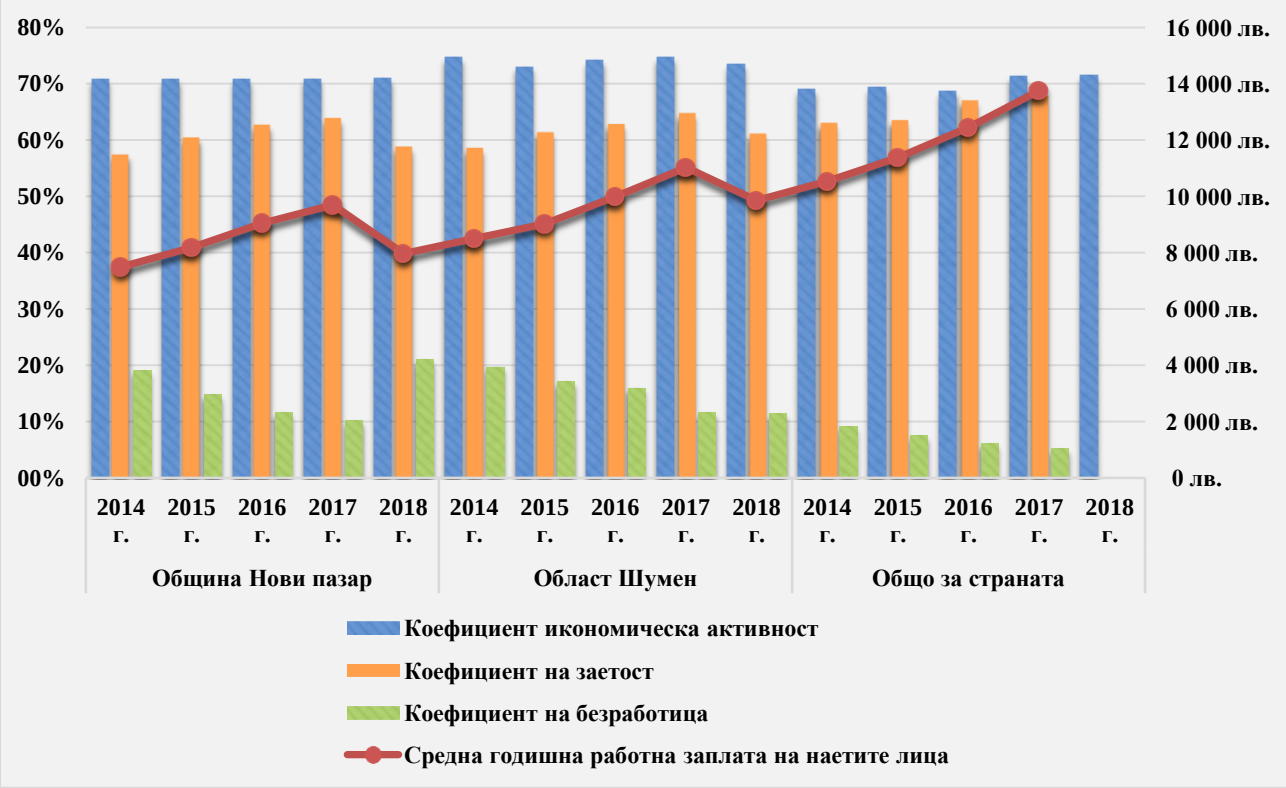

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

II.1 Анализи

Изводи и препоръки от направения анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи:

- Приетите наредби за управление на дейностите по третиране на битови отпадъци и поддържане на чистотата на територията на община Нови пазар и за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги са в пълно съответствие със ЗУО и с промените в ЗМДТ по отношение на новите разпоредби относно формирането на таксата за битови отпадъци;
- Наредбите са публикувани и достъпни за гражданите и заинтересованите лица, органи и организации - на интернет страницата на общината (https://novipazar.bg/) в раздел „Общински съвет - Наредби“;
- Изготвена е Програма за опазване на околната среда с период на действие до 2027 г.

Констатации и изводи от направения анализ на отпадъците в община Нови пазар:

- Общината организира дейностите по събиране на отпадъците. Фирмата, извършваща сметосъбирането и сметоизвозването на отпадъците, е „ДЕКРА-СРОЙ ЕООД въз основа на сключен договор №203/08.06.2020 г.
- Честотата на извозване на отпадъците не се е променяла от години, поради все по-нарастващите разходи, необходими за извършване на дейността. В малките населени места това е проблем, особено през летния сезон, който е трудно преодолим поради ниските такси за дейността и ниската събираемост.
- Общината разполага с точна и конкретна информация за отпадъците, за които предлага услугата по сметосъбиране и сметоизвозване;
- Общината разполага с информация от ООп за разделно събираните отпадъци от опаковни, образувани и събрани на територията ѝ;
- Във всички населени места са поставени съвременни съдове тип „Бобър“;
- Данните за количеството на събраните смесени отпадъци за периода 2014-2019 г. са с низходяща тенденция от 2014 г.;
- Нормата на натрупване на битовите отпадъци за 2019 г. за община Нови пазар е 289 кг/ж/г., като стойността е по-ниска от средната за страната спрямо група населени места от 3 до 25 хил. д. При сравнителната съпоставка на данните за нормата на натрупване на отпадъците в общината се вижда, че за 2018 г. – 306 кг/ж/г. е по- малка от тази за страната – 408 кг/ж/г. и е приблизително равна на тази за областта – 304 кг/ж/г.;
- От направения анализ на морфологичен състав на битовите отпадъци, изготвен на базата на *Морфологичен анализ от 2015 г.*, като основен извод може да се каже, че най-голяма

част от отпадъците са градински, инертни – 64,7% от всички отпадъци. Делът на отпадъците, които могат да се рециклират и ползват повторно (хартия, картон, стъкло, метали, пластмаси) е 22%. Хранителните и градинските отпадъци (44% общо) от своя страна подлежат на компостиране и използване на получения компост;

- В община Нови пазар е въведена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, като е необходима работа в тази посока;
- Поради липса на актуални данни за строителните отпадъци не може да се направи извод за тенденцията при тях;
- Има налични количества залежали пестициди в „Б-Б“ кубове и складове за съхранение на негодни за употреба препарати за растителна защита на територията на общината.

Изводи и препоръки, формулирани на основата на анализа за инфраструктурата за отпадъци на територията на община Нови пазар:

- В експлоатация е Регионално депо „Шумен“ (за битови и неопасни производствени отпадъци - клас „депо за неопасни отпадъци“), което обслужва общини Шумен, Велики Преслав, Нови пазар, Каспичан, Хитрино, Венец, Каолиново, Смядово и Търговище (поради изчерпване на клетка 1 на регионалното депо). Депото отговаря на нормативните изисквания и се експлоатира съгласно действащото екологично законодателство. Оптимизирана е работата на сепариращата инсталация, в която постъпват смесените битови отпадъци, събрани от територията на област Шумен и Търговище;
- В общината не е реализиран проект за осигуряване на домакинствата с домашни компостери и няма изградена компостираща инсталация на регионалното депо към момента. Това налага да се предвидят за реализация такива проекти. За начало Община Нови пазар е закупила и ще предостави 200 броя компостери на жители от общината, чийто имот е с дворна част и зелени площи. Съоръженията ще бъдат раздадени на първите заявили желание, като за целта всеки желаещ трябва да подаде заявление. Компостерите са с вместимост 380 литра и са изработени от пластмаса. Почти две-трети от отпадъците, генерирани в домовете, се състоят от органични компоненти (растителни обелки, стари плодове и зеленчуци, утайки от кафе, пакетчета от чай, черупки от яйца, слама, стърготини, трева, шума, цветя и др.). Домашното компостиране е един изпитан метод за оползотворяване на биоразградимите отпадъци с получаването на компост, подходящ за обогатяване на градинската почва. Това, от своя страна, е много добра алтернатива на изхвърлянето на тези отпадъци в общия поток от битови отпадъци;
- Община Нови пазар има сключен договор с „Екостийл“ ЕООД - № 615/21.10.2014 г. с допълнително споразумение от 10.10.2019 г. и със срок до 21.10.2024 г. чрез който се осигурява и обслужва площадка за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, ОЧЦМ и др. по приложение;

- Общината е осигурена със съдове за отпадъци, като е необходимо да се предвиди подмяна на амортизираните съдове за събиране на отпадъци;
- Разположението на съдовете по населени места е в съответствие с броя и нуждите на населението и не се налага промяна в разпределението им към момента.

Изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции:

- Дейността по опазване на околната среда се изпълнява от отдел „Териториално селищно устройство, екология и земеделие и програми и проекти в областта на строителството, екологията и околната среда“;
- Препоръчително е за изпълнение на основните и спомагателни функции по управление на отпадъците да се определи и утвърди допълнителен щат (1 бр.) за служител, пряко отговорен за управлението на отпадъците и в частност дейностите по контрол;
- За повишаване на професионалния капацитет е препоръчително служителите, ангажирани с дейностите по опазване на околната среда и в частност с управлението на отпадъците, да участват в семинари, работни срещи, обучения по изискванията за съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления и други, организирани от МОСВ, Организации по оползотворяване, Браншови организации, РИОСВ, Регионални сдружения, проекти на администрацията и други.

Изводи от извършения анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване в община Нови пазар:

- Община Нови пазар през последните години полага усилия за решаване на екологичните проблеми;
- Кметовете и кметските наместници са ангажирани активно да следят за образуването на локални замърсявания и за тяхното своевременно отстраняване.

Изводи от извършения анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите:

- Средствата, които Общината събира от такса битови отпадъци, следва да покриват разходите за управление на отпадъците за всяка година.

Изводи от анализа на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците:

- За информиране на обществеността Общинска администрация – Нови пазар използва следните подходи: поставяне на съобщения, обяви, организиране на срещи с представители на местни предприятия, арендатори, търговски фирми и граждани;
- Друг начин за информиране на обществеността е официалната интернет страница на общината - https://novipazar.bg/, на която се публикува информация относно дейностите по управление на отпадъците;

- Препоръчва се регулярно да бъде публикувана и актуализирана информацията на интернет страницата на общината, тъй като по този начин ще се привлече вниманието на по-голяма част от населението и ще се предизвика активното му участие в горепосочените дейности.

Изводи от анализа на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци:

- За обезпечаване на прилагането на новоприетото законодателство е необходимо да се идентифицират лицата, които имат задължения и отговорности, като специално внимание следва да се обърне на големите генератори на отпадъци - търговски обекти, административни сгради, предприятия, които ползват системата за събиране и обезвреждане на битовите отпадъци, строителни дружества и на местата, които се използват или са били използвани за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци;
- Ефективното прилагане на законодателството на местно ниво е невъзможно без осигуряване на достатъчен, квалифициран и мотивиран персонал в общинската администрация, подходящи технически ресурси (оборудване) и т.н.

Прогнози

Обобщените изводи от направените прогнози са както следва:

- За община Нови пазар се очертава същата негативна тенденция по отношение на броя на населението, както и при прогнозните стойности за област Шумен. Населението в общината ще намалее с 656 д. (4,1%) до 2025 г., с 1 285 д. (8,1%) до 2030 г.
- Прогнозираната норма на натрупване е с тенденция на намаление и към 2027 г. е по-ниска от средната стойност за България за население от този тип населени места – 289 за 2019 г.
- Прогнозираното количество на генерираните битови отпадъци за периода до 2027 г. намалява в съответствие с прогнозата за намаление на населението и намаляващата норма на натрупване, в следствие от предприетите мерки на Общината за предотвратяване на образуването на битовите отпадъци и допускането, че нормата на нарастване в общината ще е по-малка от нарастването на БВП в страната.
- Прогнозата следва текущото състояние, като най-големи количества на отпадъците се очаква да се генерират от храна, градински и инертни отпадъци, пластмаса.
- Тенденцията на нарастващото количество на образуваните отпадъци от строителство и разрушаване (ОСР) до 2028 г. в област Шумен, високият дял на инертни отпадъци в морфологичния състав на отпадъците в община Нови пазар, както и новите нормативни изисквания от 2012 г., въведени с чл. 19, ал. 3, т. 5 от ЗУО налагат предприемане на мерки по отношение на ефективното управление на строителните отпадъци от бита.

III. SWOT АНАЛИЗ

Силни страни	Слаби страни
• 100% обхващане на населението с организирано сметосъбиране и сметоизвозване; • Изградено регионално депо за неопасни отпадъци; • Налична сепарираща инсталация на Регионалното депо за отпадъци; • Въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки; • Осигуреност със съдове за събиране на битови отпадъци; • Участие в кампании за почистване на околната среда; • Съответстваща местна нормативна рамка на действащото законодателство в сферата на отпадъците и местните данъци и такси; • Осигурен телефон за жителите в регистратурата на общината; • Провеждат се ежегодно кампании за почистване.	• Неправомерно изхвърляне и смесване на битови и строителни отпадъци; • Недостатъчен интерес от населението към прилагане на принципите на кръговата икономика; • Липса на компостиращи инсталации и инсталации за предварителна обработка; • Недостатъчен капацитет за управление на отпадъците във връзка с нарасналите изисквания за управление на отпадъците на местно ниво.
Възможности	**Заплахи**
• Използване на Оперативните програми и финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците и доизграждане на съвременна екологосъобразна инфраструктура; • Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците; • Подобряване на административния капацитет в сферата на отпадъците; • Подобряване на информационната политика на общината в областта на управление на отпадъците; • Засилване на контрола върху граждани и юридически лица на територията на общината за спазване на нормативните изисквания.	• Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища; • Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимост от повишаване на такса битови отпадъци за населението във връзка с неспазване на регионалните цели за отпадъци; • Налични пестициди и другите препарати за растителна защита, които са с изтекъл срок на годност; • Прогноза за увеличение на строителните отпадъци.

IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

IV.1 Стратегически и оперативни цели

В съответствие с изискванията на ЗУО целите на общинската програма за управление на отпадъците са заимствани от Националния план за управление на отпадъците.

Принципите за определяне на стратегическите цели са следните:

- Релевантност
- Реалистичност на подхода
- Мотивираност
- Прозрачност
- Ангажираност
- Хармонизираност

В съответствие с новата политика за управление на дейностите по отпадъците и въведената йерархия за управлението и третирането им, настоящата програма определя рамката за поетапно достигане на следните цели, съответстващи на проекта на Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. (НПУО) (версия 1 от октомври 2020 г, коригирана с версия 2 от декември 2020 г.):

- **Цел 1:** Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- **Цел 2:** Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;
- **Цел 3:** Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

IV.2 Алтернативи за постигане на целите

Предвижданията на настоящата програма относно постигането на целите са същите да бъдат изпълнявани чрез подпрограми. Подпрограмите имат за цел да подпомогнат изпълнението на стратегическите цели чрез предлагане на мерки и подходи за постигането им, което да улесни администрацията. Предвидено е за всяка конкретна цел да бъдат изпълнявани следните подпрограми:

Таблица №5. Стратегически цели и подпрограми

Стратегически цели	Подпрограми
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	• Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци с • подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци.
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци	• Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци; • Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради; • Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с • подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	• Подпрограма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

Планът за действие с подпрограмите включва описание на дейностите и необходимите мероприятия за изпълнение на националното законодателство на местно ниво, както и краткосрочни и дългосрочни мерки и инвестиции, които Общината следва да предприеме за правилното изграждане и управление на политиката, свързана с отпадъците.

Подпрограмите съдържат кратка въвеждаща информация за националните цели, резултати, които е постигнала Общината и такива, които целѝ да постигне. Заложените мерки, имат хоризонтален характер, тъй като те допринасят не само за постигането на целите, към които са отнесени към конкретната подпрограма, но и за цели от други подпрограми.

Подпрограмите са съобразени с приоритетните цели, заложени в програмата, като включват всички свързани с изпълнението им разходи, мероприятия и дейности, както и отговорните лица за изпълнението им. Включените мерки и дейности са възможно най-обобщаващи с цел да обхванат всички съпътстващи мероприятия, които следва да извърши Общината до приключването на периода на действие на програмата. В подпрограмите и плановете към тях са включени и обобщени различните законодателни задължения на местната власт, както и конкретните предложения за тяхното изпълнение. Конкретизирането на сроковете в плановете цели улесняване на местната администрация при изготвянето на годишните мерки, планове, финансови разчети и други дейности във връзка с управлението на отпадъците.

Съобразно принципите и политиките на Община Нови пазар, подпрограмите и плановете за действие могат да бъдат допълнени и/или променени от органът, който приема програмата, при смяна на възгледите и приоритетните цели за изграждане на политиката за управление на отпадъците в общината и при смяна на законодателната рамка, която ги определя.

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

V.1 Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци, в т.ч. предотвратяване образуването на хранителните отпадъци

V.1.1 Въведение и основни положения

Рамковата директива за отпадъците задължава страните членки да разработят програми за предотвратяване на образуването на отпадъци. За втори път в България такава програма е разработена в рамките на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028.

Целта на тази подпрограма е насърчаване на населението, фирмите и институциите от страна на Общината към различни мерки и методи, които да доведат до предотвратяване образуването на отпадъците, т.е. предприемане на конкретни действия, от които би могло да се намали образуването на отпадъците, там където е възможно.

Мярката е необходима поради все по-голямото нарастване на образуването на отпадъците, както на национално, така и на световно ниво. Образуването на отпадъци е все по-нарастващ проблем, който оказва значително негативно влияние към околната среда и към здравето на хората, за който следва да се предприемат конкретни мерки за ограничаването му.

Предотвратяването на образуването на отпадъците целѝ да допринесе за намаляване на негативното влияние върху компонентите на околната среда, върху които влияе депонираният отпадък, чрез отделянето на газове и инфилтрат при протичащите процеси на гниене, както и върху намаляване използването на природни ресурси, неминуемо свързани с третирането и обезвреждането на отпадъци.

Като цяло тази цел се изпълнява на национално ниво, тъй като тези мерки основно са насочени към производителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това, мерките на местно ниво също са с голямо значение за постигане на целта.

V.1.2 Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Според ЗУО **„отпадък“** е всяко вещество или предмет, от които притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи. Съгласно Директива 2008/98/Е0 под **предотвратяване на образуването на отпадъци** трябва да се разбира: „Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве;
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.“

Предотвратяването на образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането. Предотвратяването на образуването на отпадъци, означава да се намалят количествата на образуваните отпадъци и да се намали съдържанието на вредни вещества в тях.

Предотвратяването на образуване на отпадъци е свързано и с ефективното използване на ресурсите. То обхваща всички фази на жизнения цикъл на продукта от добив, производство, разпространение и потребление. Още по-голям ефект би се постигнал в процеса на дизайн на продукта, т.е. еко-дизайн, технологии, които използват по-малко суровини, влагат се по-малко опасни субстанции в процеса на производство или преработка. Предотвратяване образуването на отпадъци може да се осъществи и в края на жизнения цикъл на продукта, когато потребителят има възможност да избере варианти за повторната употреба на материала или продукта.

V.1.3 Цели на подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци

Стратегическа цел: Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативни цели:

- Намаляване на количеството на отпадъци;
- Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците.

V.1.4 Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

На този етап в общината Нови пазар не са приложени конкретни мерки за намаляване на количеството на отпадъци и предотвратяване образуването на отпадъци. Това се дължи главно на факта, че досега националното законодателство не е вменявало такива изисквания на местната власт и не са били разработвани документи с указания за прилагане на мерки.

Както по-горе е споменато, мерките и дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци са трудно изпълними на местно ниво, поради факта, че Общините нямат правомощия за ограничаване на производители на масово разпространени отпадъци, които са с основен принос към увеличаване количествата на отпадъците, но от своя страна могат да се въведат мерки на местно ниво, които също да окажат влияние върху предотвратяване образуването на отпадъци.

Приложими мерки, които Общината може да приеме ***за предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци, в т.ч. хранителните отпадъци*** на територията си, са:

- Насърчаване на населението към използването на опаковки - торбички, чашки и др., предназначени за многократна употреба;
- Стимулиране на търговски магазини, предлагащи торбички за многократна употреба, чрез намаляване на таксата за битови отпадъци;
- Насърчаване на домашното компостиране – Общината да предостави безплатно съдове за домашно компостиране за градински и хранителни отпадъци;
- Информационни кампании насочени към населението;
- Зелени обществени поръчки[1];
- Въвеждането на „електронна община“, с цел намаляване използването на хартия;
- Въвеждането на екотакси и данъци за производители, с цел намаляване на количеството използвани ресурси;
- Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци;
- Изпълнение на проекти, прилагащи технологии/дизайн на продукти, които водят до намаляване и предотвратяване образуването на хранителни отпадъци в хранително-вкусовата промишленост;
- Подобряване на качеството на информацията и проследяването по отношение на количествата образувани, повторно използвани, рециклирани и оползотворени хранителни отпадъци;

[1] „процедури, чрез които публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни“;

- Повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загубата и разхищението на храни;
- Стимулиране на даряването на храни.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 7. План за действие на община Нови пазар за управление на отпадъците.

Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци

V.2 Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

V.2.1 Въведение и основно положение

Съвременните екологосъобразни нормативни изисквания в областта на управлението на отпадъците налагат рекултивиране на депата, които не отговарят на изискванията.

V.2.2 Цели на подпрограмата

Стратегическата цел на подпрограмата е намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци.

Оперативната цел е подобряване на управлението на всички видове отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депата за битови отпадъци, подлежащи на закриване и неотговарящи на изискванията.

V.2.3 Анализ и описание на съществуващото състояние

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло.

Целите се изпълняват от общините в РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система.

В подпрограмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и неинвестиционни (меки) мерки.

Инвестиционните мерки са насочени основно към реализация на проекти за изграждане на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, инсталации за рециклиране, инсталации за компостиране, създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и др.

РСУО Шумен е необходимо да се осигури с инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителните отпадъци.

„Меките“ мерки са насочени към осъществяването на различни тематични проверки, провеждане на информационни и разяснителни кампании и обучения, различни нормативни промени и др.

В резултат от изпълнението на мерките от подпрограмата до 2030 г. минимум 60% от общото тегло на битовите отпадъци ще бъдат подготвени за повторна употреба и рециклиране.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 7. План за действие на община Нови пазар за управление на отпадъците.

V.3 Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

V.3.1. Въведение и основни положения

Отпадъци от строителството са всички отпадъци, които са получени в резултат на строително-монтажни работи и премахване, включващи бетон, тухли, дървесен материал,

асфалтова настилка, керемиди, плочки и тухли и др. Те биха могли да се превърнат в ценен ресурс, тъй като подлежат на рециклиране и повторна употреба.

Задълженията към местната администрация са събиране и третиране на строителни отпадъци от ремонтни дейности, образувани от домакинствата. За изпълнение на целите от възложителите на строително-монтажни работи се изисква да изготвят и представят за одобрение в Общинската администрация планове за управление на строителните отпадъци по време на извършването на процесите на строителство, както и след това.

V.3.2. Цел на подпрограмата

Стратегическа цел на подпрограмата е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда.

Оперативната цел е достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

V.3.3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците.

В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки.

Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

Инвестиционните мерки по програмата са свързани с изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Анализите на строителните отпадъци, изготвени в процеса на разработването на НПУО 2021-2028 г., потвърдиха необходимостта от тези инсталации. Възможни източници на финансиране са средства, осигурени от Програма за конкурентоспособност и иновации в предприятията (ПКИП) за програмния период 2021-2027 г. Възможно е и публично-частно партньорство между бизнеса и общините, включително чрез предоставяне на подходящи общински терени за изграждане на съоръжения.

Реализацията на мерките и действията, включени в тази подпрограма, както и на част от планираните мерки, включени в други програми от НПУО 2021-2028 г., но допринасящи за изпълнение на целите и на настоящата програма, гарантира изпълнението на амбициозните цели за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 7. План за действие на община Нови пазар за управление на отпадъците.

V.4 Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци

V.4.1. Въведение и основни положения

Управлението на специфични потоци масово разпространени отпадъци е вменено задължение за всяка местна администрация.

В законодателството са поставени цели за достигане на разделното събиране и рециклиране на различните видове отпадъци на **национално ниво** - основно насочено към организациите по оползотворяване и/или лица, изпълняващи задълженията си самостоятелно.

Целите не могат да се постигнат без съдействието на органите на местната власт, които с помощта на организации и/или фирми, притежаващи разрешения за дейности с отпадъци,

организират разделното събиране на масово разпространените отпадъци, образувани от дейността на домакинствата.

Подзаконовите документи за управлението на масово разпространените отпадъци се отнасят за всеки конкретен вид поотделно и поставят условия и изисквания за осъществяване на дейностите по управлението им.

Кметът на общината е отговорен за събиране на отпадъците от населението, следователно и за организиране и подпомагане на дейностите по разделното събиране на масово разпространени отпадъци и предаването им за оползотворяване.

V.4.2. Цели на подпрограмата

Стратегическата цел е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативната цел за изпълнението ѝ е изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.

V.4.3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци.

- Отпадъци от опаковки;
- ИУМПС (Излезли от употреба моторни превозни средства);
- ИУЕЕО (Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване);
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъци от батерии и акумулатори.

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложени на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми, и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените цели за МРО по години са следните:

Таблица №6. МРО цели

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	**<u>До 2025 г.:</u>** 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч.: Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Стъкло: 70% Хартия и картон: 75% **<u>До 2030 г.:</u>** 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в.т.ч.: Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60% Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%
ИУМПС	**Ежегодно:** ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС **Ежегодно:** ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	**Ежегодно:** разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	**Ежегодно:** мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
Отпадъци от гуми	**Ежегодно:** не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	**Ежегодно:** разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	**Ежегодно:** разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	**Ежегодно** са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки“ мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер.

Тук се вклюват и мерките от подподпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години са представени в таблицата по-горе. В допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.
- държавите-членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г.и до 2029 г. - 90%.

На европейско ниво се приеха и нови разпоредби за докладване на данни за отпадъците от опаковки , които страната ни трябва да прилага.

Необходимо е да се подобрят и разширят системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки, предвид нарастването на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, както и специфичните цели за разделно събиране на пластмасовите бутилки за еднократна употреба до 3 литра.

Община Нови пазар следва да фокусира вниманието си върху прилагащите и контролните механизми за спазване на изискванията от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки и да ги предават на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране и оползотворяване. Това ще доведе не само до екологични ползи (нараснали количества разделно събрани отпадъци от опаковки), но и до намаляване на разходите на общината за третиране на битовите отпадъци поради намалени количества битови отпадъци, извозването и третирането на които общината трябва да финансира.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 7. План за действие на община Нови пазар за управление на отпадъците.

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци

V.5 Подпрограма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

V.5.1. Въведение и основни положения

Подпрограмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци включва мерки за достигане на Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци от НПУО 2020-2028 г.

V.5.2. Цели на подпрограмата

Стратегическата цел е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативната цел за изпълнението ѝ е изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.

V.5.3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Предвидените мерки са както инвестиционни, така и „меки“ мерки. Инвестиционните мерки са насочени основно към изграждане на площадкова инфраструктура за битови отпадъци, закриване и рекултивация на общински депа, третиране на утайки от ПСОВ, устойчиво управление на излезли от употреба препарати за растителна защита и др.

„Меките“ мерки са насочени към реализация на публични, бизнес и научни проекти за разработване/внедряване на различни иновативни методи за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци. Предвидени са мерки за повишаване на капацитета на публичната администрация по отношение трансграничния превоз на отпадъци и др.

В резултат на изпълнението на подпрограмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови

отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ще бъде осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура;
- ще бъдат рекултивирани и закрити всички общински депа;
- ще бъде осигурена инфраструктура за стабилизиране на биоразградимата фракция на отпадъците;
- ще бъде осигурена инфраструктура за оползотворяване на утайките от ГПСОВ, намаляване на емисиите на парникови газове и ще бъде изградена и функционираща електронна система за предлаганите продукти от третирани утайки от ПСОВ за употреба в земеделието и за рекултивация на нарушени терени;
- ще бъдат разработени иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците;
- ще бъдат изготвени практически решения за проблемите с най-широко генерираните производствени опасни отпадъци;
- ще бъде повишен капацитета на институциите да осъществяват контрол на трансграничен превоз на отпадъци, вкл. за откриване на незаконни превози на отпадъци.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 7. План за действие на община Нови пазар за управление на отпадъците.

.

Таблица №7. План за действие на община Нови пазар за управление на отпадъците за период 2021-2028 г.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР							ОБЩО (в хил. лв.)		13 226							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация							
					Индикатор	текущ	целеви		21	22	23	24	25	26	27	28
ПОДПРОГРАМА №1 ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ							ОБЩО (в хил. лв.)		2 626							
Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда	Насърчаване на населението към използване на опаковки за многократна употреба, чрез обвързване с ТБО и информационни кампании	1	Общински бюджет	Предотвратени битови отпадъци	Брой проведени информационни кампании	0	8	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X
	Стимулиране на търговците, предлагащи торбички за многократна употреба, чрез намаляване на ТБО	0		Предотвратени битови отпадъци	Дял магазини предлагащи тези продукти	0%	50%	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X
	Проект, стимулиращ домашното компостиране чрез Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	15	Общински бюджет, ПУДООС, ПОС	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Закупени съдове/ компостери	0	200	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X
	Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез изпълнение на мерки за „електронно управление“ в администрацията	0		Предотвратени отпадъци от офис хартия и съпътстващи консумативи, материали и услуги	Изпълнени проекти за електронно управление	0	1	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X
	Изготвяне и прилагане на планове от общината за ПО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	0		Предотвратени битови отпадъци от общински звена	Брой разработени планове/ Изпълнени мерки	0	4	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР							ОБЩО (в хил. лв.)		13 226							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация							
					Индикатор	текущ	целеви		21	22	23	24	25	26	27	28
	Изпълнение на проекти за разработване на нов дизайн на продукти и на технологии, изискващи по-малко естествени суровини, съдържащи по-малко опасни вещества, генериращи по-малко отпадъци след употребата на продуктите, както и на продукти и технологии с по-добро „екологично поведение“.	500	Програма за конкурентоспособност и иновации в предприятията 2021 - 2027	Финансово подпомагане на бизнеса за внедряване на технологии, водещи до ПО	Брой изпълнени проекти	0	2	Бизнес и научни организации	X	X	X	X	X	X	X	X
	Изпълнение на проекти за придобиване или повишаване на квалификацията за занаяти, свързани с услуги за поправка и ремонт на продукти	400	Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027 г.	Създадена предпоставка за ПО чрез повторна употреба на продукти - чрез обучения за повишаване на квалификацията	Брой изпълнени проекти	0	2	Бизнес организации	X	X	X	X	X	X	X	X
	Изпълление на проект с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	300	Програма за околна среда 2021-2027	Подпомагане на общини за реализация на проекти за ПО	Брой изпълнени проекти	0	1	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X
	Определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за тези данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (ремонт на обувки, мебели, дрехи, домакински уреди и пр.) и оттам и до ПО	0		Променен ЗМДТ за дейностите с патентен данък за предоставяне на услуги, свързани с ПО	Въведена промяна в Наредба	0	1	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР							ОБЩО (в хил. лв.)		13 226							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация							
					Индикатор	текущ	целеви		21	22	23	24	25	26	27	28
	Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПО	2	Общински бюджет	Запознати граждани с ползите от ПО и възможните действия от страна на домакинствата за прилагане на мерки за ПО в ежедневието	Брой проведени кампании	0	4	Община Нови пазар		X		X		X		X
	Организация на събития по случай Европейската седмица за намаляване на отпадъците	4	Общински бюджет	Разширяване познанията на гражданите и на обществото като цяло за ползите от ПО и начините за прилагане на действия в ежедневието в дома и на работното място	Брой проведени кампании	0	8	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X
	Провеждане на „зелени обществени поръчки“	0		Предотвратени отпадъци от офис хартия и съпътстващи консумативи, материали и услуги	% на зелените обществени поръчки от общия дял	0	25%	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР							ОБЩО (в хил. лв.)		13 226							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация							
					Индикатор	текущ	целеви		21	22	23	24	25	26	27	28
	Подподпрограма/Раздел за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци						ОБЩО (в хил. лв.)		1 404							
	Изпълнение на мерките за ПО от хранителните отпадъци от общините в т.ч. в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др	0		Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Брой изпълнени мерки за ПО на хранителните отпадъци от общините	0	8	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X
	Изпълнение на проекти, прилагащи технологии/дизайн на продукти, които водят до намаляване и предотвратяване образуването на хранителни отпадъци в хранително-вкусовата промишленост	500	Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2021-2027	Внедрени технологии/продукти, водещи до намаляване и предотвратяване на хранителни отпадъци	Брой изпълнени проекти	0	2	Бизнес организации от ХВП	X	X	X	X	X	X	X	X
	Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	500	Програма за околна среда 2021-2027	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики	Брой изпълнени проекти	0	2	Община Нови пазар, Бизнес организации от ХВП	X	X	X	X	X	X	X	X

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР							ОБЩО (в хил. лв.)		13 226							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация							
					Индикатор	текущ	целеви		21	22	23	24	25	26	27	28
	Подкрепа на дейността на организация/и, които организират и осъществяват даряването на храни преди изтичането на срока на годност	400	Програма за храни и/или основно материално подпомагане 2021-2027	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм	Брой изпълнени проекти	0	2	АСП, Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X
	Изпълнение на кампании за разясняване и предоставяне на информация за ПО на хранителни отпадъци на общинско ниво, в т.ч. относно значението на "Най-добър до" и "Годен до" на търговските хранителни продукти	4	Общински бюджет	Гражданите и бизнеса да са запознати с ползите от ПО на хранителните отпадъци	Брой реализирани кампании на национално и на общинско ниво	0	4	Община Нови пазар	X		X		X		X	
ПОДПРОГРАМА №2 ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ							ОБЩО (в хил. лв.)		1 564							
Намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Изграждане на общинска площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци в гр. Нови пазар (над 10 000 жители)	500	Програма за околна среда 2021-2027 г.	Изградена площадка в общината, даваща възможност на населението да предава безвъзмездно разделно събрани отпадъци	Брой изградени площадки	0	1	Община Нови пазар		X	X	X				

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР							ОБЩО (в хил. лв.)		Период на реализация							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	21	22	23	24	25	26	27	28
					Индикатор	текущ	целеви									
	Въвеждане от общината в Наредбата по чл.22 от ЗУО на нормативно изискване административните, стопанските, търговските и др.подобни обекти в населени места над 10 000 жители (гр. Нови пазар) да събират разделно най-малко отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и зелени биоотпадъци и да сключат договори за предаването им с лица, притежаващи регистрационен/разрешителен документ по ЗУО за осъществяване на съответната дейност; практическо прилагане на изискването и осъществяване на непрекъснат контрол от общините	0		Въведени от общината нормативни изисквания	Променена Наредба по чл.22 от ЗУО	0	1	Община Нови пазар	X							
	Създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците	500	Програма за околна среда 2021-2027 г	Създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка	Брой създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка	0	1	Община Нови пазар		X	X	X	X			

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР							ОБЩО (в хил. лв.)		Период на реализация							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	21	22	23	24	25	26	27	28
					Индикатор	текущ	целеви									
	Изграждане на инсталации за рециклиране на разделно събрани отпадъци (различни от биоотпадъци, опасни и производствени)	500	ПУДООС, Програма за околна среда 2021-2027 г	Изградени инсталации за рециклиране на разделно събрани отпадъци (различни от биоотпадъци, опасни и производствени)	Брой изградени инсталации за рециклиране на разделно събрани отпадъци (различни от биоотпадъци, опасни и производствени)	0	1	Община Нови пазар		X	X	X	X			
	Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на РСУО Шумен	0	Програма за околна среда 2021-2027 г	Изградени нови системи и разширени съществуващи системи за разделно събиране на битови отпадъци	Изградени 4 съоръжения	0	4	РСУО Шумен	X	X	X	X	X	X	X	X
	Провеждане на информационни кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките	50	Програма за околна среда 2021-2027 г.	Информирани граждани и фирми за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	Брой проведени ежегодно информационни кампании за разделно събиране	0	8	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР							ОБЩО (в хил. лв.)		Период на реализация							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	21	22	23	24	25	26	27	28
					Индикатор	текущ	целеви									
	Ежегодно провеждане на поне две кампании за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали (напр. в края и в началото на учебната година)	4	Общински бюджет	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци от общините	Брой проведени ежегодни кампании за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци	0	8	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X
	Прилагане на изисквания на ЗМДТ относно формиране на такса битови отпадъци при новите бази за отделните услуги в рамките на план-сметките на общината	0		Приложение на принципа "замърсителят плаща" по отношение определяне размера на такса битови отпадъци	Променена Наредба относно новите изисквания на ЗМДТ	0	1	Община Нови пазар	X							
	Изготвяне на морфологичен анализ на отпадъците в община Нови пазар	10	ПУДООС	Актуален анализ на отпадъците	Изготвен морфологичен анализ на отпадъците	0	1	Община Нови пазар					X			
ПОДПРОГРАМА №3 ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ							ОБЩО (в хил. лв.)		500							
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда	Включване в тръжните документи за строителство на сгради, пътища, други строежи от техническата инфраструктура на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0		Влагане в строителството на сгради на рециклирани строителни материали	1. % в сгради; 2. % в пътища; 3. % в друга техническа инфраструктура	0	1 - 2,5%; 2 - 10%; 3 - 8%	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР							ОБЩО (в хил. лв.)		13 226							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация							
					Индикатор	текущ	целеви		21	22	23	24	25	26	27	28
	Включване в тръжните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	0		Оползотворени строителни отпадъци в обратни насипи	%	8%	12%	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X
	Изпълнение на проект за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали на територията на РСУО Шумен	0	Програма за околна среда 2021-2027 г. – финансови инструменти	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Изградени системи, съоръжения и инсталации	0	1	РСУО Шумен, Бизнес организации			X	X	X	X	X	X
	Разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци, вкл. в индустриални зони при доказана необходимост	500	Програма за околна среда 2021-2027 г.	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Брой изпълнени проекти за разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци	0	1	Община Нови пазар			X	X	X	X	X	X
ПОДПРОГРАМА №4 ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ							ОБЩО (в хил. лв.)		4							
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда	Провеждане на кампании сред населението за предаване на масово разпространени отпадъци	4	Общински бюджет, ООп	Повишена информираността на обществеността по въпросите на управлението на МРО	Брой проведени кампании	0	8	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР							ОБЩО (в хил. лв.)		13 226							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация							
					Индикатор	текущ	целеви		21	22	23	24	25	26	27	28
от депонираните отпадъци																
	Подподпрограма/ Раздел за управление на опаковките и отпадъците от опаковки						ОБЩО (в хил. лв.)									0
	Съдействие на община Нови пазар при провеждане на широка национална информационна кампания за предотвратяване отпадъците от опаковки, разделно събиране и рециклирането им	0	Програма за околна среда 2021-2027 г.	Информирани и мотивирани население и бизнес за действия по Предотвратяване на отпадъците от опаковки и подобряване на разделното събиране	Изпълнен проект	0	1	НСОРБ; Община Нови пазар		X	X	X	X	X		
	Въвеждане от община Нови пазар в наредбата по чл.22 от ЗУО на изисквания за търговските и други подобни обекти за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали, и осъществяване на контрол и налагане на предписания/глоби в съответствие с предвиденото в наредбите по чл. 22 от ЗУО	0		Увеличаване на количествата разделно събрани хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали	Променена Наредба по чл. 22	0	1	Община Нови пазар	X							

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР							ОБЩО (в хил. лв.)		13 226							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	Период на реализация							
					Индикатор	текущ	целеви		21	22	23	24	25	26	27	28
ПОДПРОГРАМА №5 ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ							ОБЩО (в хил. лв.)		8 532							
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци	Изпълнение на проекти на бизнеса за високотехнологични решения за оптимизиране на производствените процеси, екодизайн, използването на суровини; внедряване на съвременни технологии за влагане на отпадъците като суровина в ново производство и/или други алтернативни приложения и др.	500	Програма за конкурентоспособност и иновации в предприятията 2021-2027	Разработени нови иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците	Брой изпълнявани проекти	0	2	Бизнес и научни организации	X	X	X	X	X	X	X	X
	Изпълнение на проект за устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани на общинска територия	500	Държавен бюджет	Изнесени за обезвреждане в оторизирани съоръжения извън страната отпадъците от препарати за растителна защита, които се съхраняват временно в общински складове	Брой изпълнявани проекти	0	1	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X
	Зимно и лятно почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	2 912	Общински бюджет	Предотвратяване на замърсявания	Брой години поддържана услуга	0	8	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР							ОБЩО (в хил. лв.)		Период на реализация							
Стратегическа цел	Мярка/ дейност	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение			Отговорна институция	21	22	23	24	25	26	27	28
					Индикатор	текущ	целеви									
	Сметосъбиране, сметоизвозване на битови отпадъци до регионално депо	4 120	Общински бюджет	Управление на отпадъците	Брой години поддържана услуга	0	8	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X
	Създаване на общинска система за разделно събиране на опасните отпадъци от бита	500	Общински бюджет / Програма за околна среда 2021-2027 г.	Намален риск за околната среда от депонирани опасни отпадъци	Създадена система за разделно събиране на опасни отпадъци от бита	0	1	Община Нови пазар	X	X	X	X	X	X	X	X

Фигура №2. Финансово разпределение на тежестта на подпрограмите

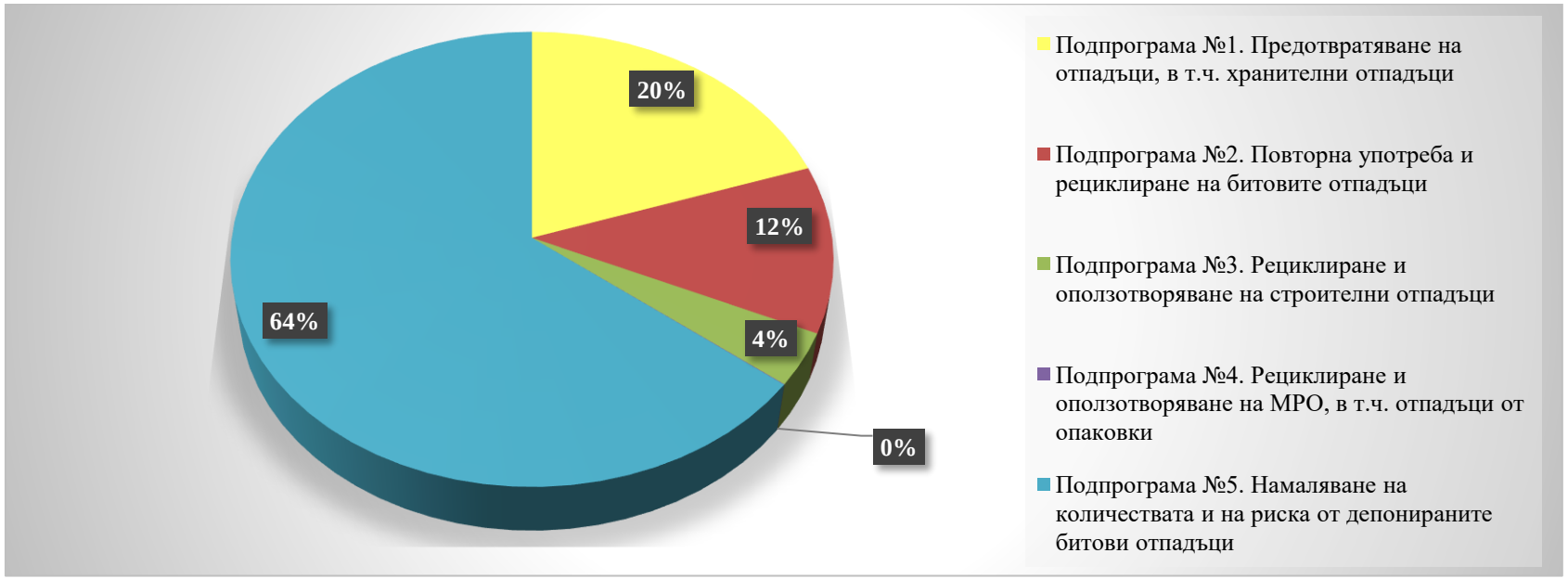

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

За ефективното стратегическото планиране на общинско ниво съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася да бъде проследена съвместимостта на целите в отделните програмни документи, за да се избегнат противоречия и несъответствия, които са предпоставка за неефективно изпълнение и непостигане на заложените цели и резултати.

ПУО е също елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, региона и страната, поради което при разработването й е проследена взаимовръзката на тази програма с други програмни документи с цел координация и съвместяване и с цел постигане на синергичен ефект от изпълнението им.

При разработване на програмата са взети предвид анализите и предвижданията, заложените цели и предвидените мерки за постигането им в следните стратегически документи в сектор отпадъци: Национален план за управление на отпадъците 2021-2028, Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО), Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г., Национален план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г., Актуализиран национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители 2012-2020 г., Трети национален план за изменение на климата 2013-2020 г.

Предвидените мерки в отделните подпрограми, заложените срокове, средства и източници на финансиране, отговорни институции в плана за действие са съобразени и синхронизирани и с предвижданията, приоритетите, целите, мерките на следните стратегически документи на регионално и общинско ниво, които са относими и приложими за община Нови пазар: Национална програма за развитие България 2030 г., Интегрирана териториална стратегия за развитие на Североизточния регион; План за интегрирано развитие на община Нови пазар за периода 2021-2027 г.

Заложеният финансов ресурс, необходим за реализиране на програмата, както и възможните източници на финансиране са предвидени с оглед периода на програмиране 2021-2028 г. и възможностите за ползване на средства от европейските структурни и кохезионни фондове.

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

VII.1 Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА Общинският съвет е органът, който приема стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината, които отразяват националните и европейските политики за развитие на местните общности. В изпълнение на това правомощие се разработва и приема и настоящата програма, като освен приемането й следва да се обезпечи и процеса на нейното изпълнение и отчитане, както и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми в процеса на реализация на мерките и при необходимост извършване на актуализация.

Едно от първите неща при определянето на системата за наблюдение на програмата е разпределението на отговорностите в Общинска администрация Нови пазар.

Наблюдението и изпълнението на ПУО е отговорност на кмета на общината, който определя в обхвата на администрацията звено, което да отговаря за събирането и обработването на информацията в процеса на изпълнението на мерките по програмата, както и за изготвянето на годишни отчети.

С оглед на действащата административна структура на Община Нови пазар, изпълнението на ПУО ще се осъществява от служител в Отдел „Териториално селищно устройство, екология и земеделие и програми и проекти в областта на строителството, екологията и околната среда“, на който са възложени функции, свързани с екологията и опазването на околната среда. Този служител следва да:

- Контролира движението на земните маси и строителните отпадъци;
- Организира поддържането на актуални електронни бази данни за компонентите на околната среда - атмосферен въздух, отпадъци, води, защитени територии, домашни кучета;
- Осъществява цялостната дейност по управление на отпадъците на територията на общината (предварително третиране, сметосъбиране, сметоизвозване, и депониране на ТБО; системи за разделно събиране на отпадъци от: опаковки, електрическо и електронно оборудване, ИУМПС, батерии и акумулатори, строителни отпадъци и др.);
- Контролира спазването на нормативните актове в сферата на опазването на околната среда, управлението на отпадъците, управление качеството на въздуха, намаляване популацията на безстопанствени кучета и котки, незаконен лов и търговия със защитени и редки видове от флората и фауната;
- Осигурява поддържане на Система за управление на качеството по стандарт ISO 9001:2015;
- Планира и контролира разходването на средствата за „Управление, контрол и регулиране на дейностите по опазване на околната среда“;

- Планира необходимите средства за извършване на дейностите по поддържане на чистотата на територията на община Нови пазар и контролира разходването им;
- Информира гражданите за състоянието на околната среда чрез информационни екологични кампании; поддържане на Интернет страницата на общината в частта за околна среда.

Наблюдението и контролът са неразделна част от процеса на изпълнение/реализиране на ПУО и чрез тях се цели да се предостави на компетентните местни органи: Общинския съвет, Кмета на общината, служителите от общинска администрация, както и на всички заинтересовани страни – социално-икономическите партньори и структури на гражданското общество, ранна информация за напредъка или липсата на напредък по постигане на заложените в програмата цели и резултати, на ефективността на нейната реализация. Получената информация се използва за целите на управлението - осъществяване на контрол и вземането на управленски решения относно продължаването, изменението, допълването или прекратяването на реализацията на съответната политика или програма.

За осъществяването на мониторинга на програмата е необходимо да се приемат и въведат в практиката на администрацията на Община Нови пазар ***правила за мониторинг, контрол и оценка при изпълнението на програмата,*** които могат да бъдат конкретно разписани за политиката по управление на отпадъците или общо за политиката по околна среда, но могат да бъдат и правила, които се прилагат от общинската администрация и по отношение на другите секторни политики.

Правилата трябва подробно да описват отговорностите на съответните структурни звена и служители в общината за набиране на необходимата информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишен отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. В правилата трябва да се определят обхвата на информацията, която ще се събира, източниците на данни и графика за предоставяне на информацията. Обхватът и източниците на необходимите данни ще се обуславят от включените в програмата цели и мерки и избраните индикатори за изпълнение на мерките и за постигане на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване на напредъка при постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. За целта е целесъобразно да се изготвят въпросници (формуляри), които ще се попълват от звената, които имат отношение към изпълнение на включените в програмата мерки. С оглед на това, че за някои мерки ще се налага измерване на информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса при изпълнение на мерките за отпадъците, целесъобразно е общината да обмисли възможността за събиране на качествени данни за нивото на разбиране и участие на различни групи от населението в изпълнение на включените в програмата мерки. Това може да стане чрез анкетни допитвания.

По отношение на графика за предоставяне на информацията, свързана с текущото наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците, подходящо е събирането и систематизирането на информацията да се извършва на годишна база.

Източниците на информация за стойностите на индикаторите за наблюдението на изпълнението на ПУО, ще се базират на данни на Националния статистически институт, на официалната статистика на други централни, териториални държавни органи, агенции и институции, имащи правомощия и осъществяващи мониторинг и контрол на околната среда (МОСВ, ИАОС, РИОСВ), на общинската информационна система и информация от различните дирекции и отдели в общината, както и на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

VII.2 Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците е Общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет, чрез внасянето на годишен доклад за изпълнението на програмата.

За периодичното отчитане изпълнението на програмата ще се изготвя **Годишен отчет** от **отдел „Териториално селищно устройство, екология и земеделие и програми и проекти в областта на строителството, екологията и околната среда“** до края на месец февруари на следващата година на база на събраната и анализирана през годината информация и на база проследяване на индикаторите за нейното изпълнение. Отчетът ще се изготвя на достъпен език и стил и ще включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-доброто разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците и от широката общественост.

Годишният отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците ще съдържа информация относно: общите условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината; действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на програмата; създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни; преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им; резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на отчетната година; напредък по изпълнение на целите и мерките в програмата; заключения и приложения.

Годишният отчет ще се публикува на официалната страница на общината за информиране на обществеността и заинтересованите страни.

Сайтът на общината трябва да се актуализира непрекъснато, тъй като той е основен източник за информация относно развитието на общината и дейността на общинската

администрация, свързана с изпълнение и отчитане на стратегическите политики и документите за изпълнението им и в частност политиката по управление на отпадъците.

Ефективен канал за информация са и презентационните материали и брошури, като се препоръчва такива да бъдат залагани като средство за информация и публичност във всички проекти, които ще се изпълняват и са включени в плана за действие към програмата. В допълнение, за прилагане принципа на партньорство е препоръчително засилване на сътрудничеството с местни сдружения с цел увеличаване на гражданското участие в процеса по реализация на програмата и включване на всички заинтересовани страни чрез организиране на обществени обсъждания, кръгли маси, форуми и други подходящи форми на участие.

VII.3 Процедура за актуализация на програмата

Съгласно чл. 52, ал. 3, т. 2 от ЗУО, Програмата за управление на отпадъците се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори - например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки;
- в резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори, въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Редът за актуализация на програмата е същият като реда за разработване и приемане на програмата.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

VIII.1 Анализи на състоянието на управлението на отпадъците

VIII.1.1 Анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи

VIII.1.1.1. Анализ на националната и общинската нормативна рамка

Национална нормативна рамка

Като страна член на ЕС, България е задължена да спазва и прилага общата политика на ЕС, свързана с околната среда, която включва и отпадъците като фактор, влияещ върху състоянието ѝ. Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците - от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси. В тази връзка и законодателството на Съюза в сектора търпи бурно развитие, като от по-общи разпоредби през 70-те години, целящи намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда, днешният законодателен пакет съдържа конкретни изисквания и количествени цели за намаляване депонирането на отпадъци, за рециклиране и оползотворяване на специфични отпадъчни потоци и за предотвратяване образуването на отпадъци.

Обсъждат се и има голяма вероятност за промени в европейското законодателство в сектор отпадъци, целящи още по-висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве, както и преход от управление на отпадъците към устойчиво управление и по-ефективно използване на ресурсите и по-конкретно се очаква да бъдат приети:

- допълнителни ограничения относно депонирането на отпадъци;
- специални разпоредби за намаляване на употребата и предотвратяване на отпадъци от полиетиленовите торби за еднократна употреба;
- ограничения за изгаряне на отпадъци, които могат да бъдат рециклирани;
- въвеждане на по-високи цели за рециклиране на битовите отпадъци и особено на пластмасовите отпадъци;
- въвеждане на количествени цели за предотвратяване на образуването на отпадъци, особено за пластмасови, битови/хранителни и опасни отпадъци;
- по-високи цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от опаковки, ИУМПС.

Основният нормативен документ в сектор „Отпадъци“ е ***Директива 2008/98/ЕО*** на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви, известен също като Рамковата директива за отпадъците или РДО.

Преработената Рамкова директива за отпадъците се прилага от 12 Декември 2010 г. и въвежда нови разпоредби с цел стимулиране на предотвратяването на образуване на отпадъци и рециклирането като част от йерархията на отпадъците, изясняването на ключови понятия, като дефинициите за отпадък, оползотворяване и обезвреждане, както и установяване на подходящи процедури, приложими за странични продукти и край на отпадъка.

Задача на държавите-членки е да приложат европейското право в областта на околната среда като отчитат спецификите на съответната държава, свързани със законодателството, административни структури, регионални или местни условия или някаква друга причина.

Редица други директиви регулират специфичните потоци от отпадъци - например, отпадъци от титаниев диоксид, опаковки и отпадъци от опаковки, полихлорирани бифенили (ПХБ) и полихлорирани терфенили (ПХТ), отпадъчни батерии и акумулатори, канализационен шлам, излезли от употреба превозни средства (ИУПС), отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) и ТОЗ (трайни органични замърсители).

Една последна група от директиви регулира операциите по третиране на отпадъците: изгаряне, съвместно изгаряне на отпадъци и депониране на отпадъци чрез заравяне. Регламент (ЕО) № 1013/2006 покрива трансграничните превози на отпадъци.

Задължението на държавите членки за създаване на план за управление на отпадъците е указано в Директива 2008/98/ЕО от 19 ноември 2008 г. за отпадъците, която отмени предходните определени Директиви.

Директивата е приложима спрямо всяко вещество или предмет, които са изхвърлени от своя притежател, или които техният притежател възнамерява или се изисква да изхвърли. Тя не е приложима обаче спрямо газообразните и течни отпадъци или спрямо определени категории отпадъци (например, радиоактивни отпадъци) и други групи отпадъци (отпадъци от миннодобивни индустрии, животински трупове и селскостопански отпадъци, отпадни води).

Съгласно член 13 държавите членки трябва да предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че управлението на отпадъците се изпълнява без да застрашава човешкото здраве, без да уврежда околната среда и по-специално без риск за водите, въздуха, почвите, растенията или животните, без да причинява смущения от шум или миризми и без да засяга по неблагоприятен начин околната извънградска местност или местоположения, представляващи специален интерес.

Други ключови цели на Директивата за управление на отпадъците са изложени в чл. 4 (йерархия на отпадъците) с последващи разпоредби за превенция на отпадъците (член 9) и за повторната употреба, оползотворяване и рециклиране (членове 10 и 11), и изискванията за депониране на отпадъци (член 12).

Йерархията на отпадъците представя общ приоритетен ред на най-добрите цялостни становища за околната среда в законодателството и политиката по отпадъците. Най-висок приоритет се дава на превенцията на отпадъците, следвана от подготовката за повторна употреба, рециклиране или друг вид оползотворяване, напр. оползотворяване за енергийни

цели. Оптималното окончателно депониране е в дъното на тази йерархия. Целта на въвеждането на йерархията за отпадъците е да отдели икономическия растеж от негативните въздействия върху околната среда вследствие на използването на природните ресурси и превръщането на ЕС в едно „рециклиращо“ общество.

При планирането на дейностите по управление на отпадъците се прилагат като *критерии за съобразност на предлаганите решения* следните принципи:

- **„Предотвратяване“** - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;
- **„Разширена отговорност на производителя“ и „замърсителят плаща“** –лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве;
- **„Превантивност“** – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап;
- **„Близост“ и „самодостатъчност“** – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза;
- **„Участие на обществеността“** – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Рамковата директива за отпадъците определя различни форми на третиране, относими към управлението на отпадъците. Тя прави разграничение между оползотворяване (определено като „всяка операция, главният резултат от която е, че отпадъците служат за полезна цел, заменяйки други материали, които иначе биха били използвани, за да изпълняват определена функция, или подготовката на отпадъците за изпълняване на подобна функция, в съоръжението, или в по-широки граници на икономиката“, от рода на рециклиране и изгаряне с оползотворяване на енергия) и депониране (форми на депониране на отпадъци, при които ресурсите на отпадъците не се оползотворяват, от рода на изгаряне без оползотворяване на енергия и депониране).

Превенцията на отпадъците, като ключов стратегически елемент от европейската политика по отпадъците, става все по-важна. Ясно е, че генерираното количество отпадъци нараства всяка година. Тъй като една от основните цели на ЕС е да гарантира икономическия растеж и просперитет, наложително е икономическият растеж да не се ограничава от генерирането на отпадъци. Инициативите за превенция на отпадъците са насочени не само към промишления сектор чрез насърчаване на ползването на по-чиста технология, но и към училищата и частните домакинства чрез кампании за повишаване на осведомеността.

Оползотворяването на отпадъците допринася както за усвояване на ресурсите, съдържащи се в отпадъците, така и за спестяване на непокътнатите природни суровини.

Рамковата директива за отпадъците, както и някои директиви на Европейския съюз за специфичните потоци от отпадъци включват конкретни цели за оползотворяване, рециклиране и повторна употреба.

Като част от пакет от мерки в областта на кръговата икономика Директива (ЕС) 2018/851 изменя Директива 2008/98/ЕО.

С нея се определят минимални оперативни изисквания за схемите за разширена отговорност на производителите. Те могат също така да включват организационна отговорност и отговорност за принос за предотвратяване на отпадъците, както и за повторната употреба и рециклируемост на продуктите.

Директивата засилва правилата за предотвратяване на отпадъците. По отношение на генерирането на отпадъци държавите от ЕС трябва да предприемат мерки за:

- подпомагане на устойчиви модели на производство и потребление;
- насърчаване на проектирането, производството и използването на продукти, които са ефективни по отношение на ресурсите, трайни, ремонтируеми, могат да се използват повторно и да бъдат модернизирани;
- целеви продукти, съдържащи суровини от изключителна важност, за да се предотврати превръщането им в отпадъци;
- насърчаване на наличието на резервни части, ръководства с инструкции, техническа информация или други средства, позволяващи ремонта и повторната употреба на продуктите, без да се нарушава качеството и безопасността им;
- намаляване на генерирането на хранителни отпадъци като принос към целта за устойчиво развитие на ООН за намаляване с 50% на глобалните хранителни отпадъци на глава от населението на ниво търговия на дребно и потребители, както и намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г.;
- насърчаване на намаляването на съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите;
- прекратяване на генерирането на морски отпадъци.

С директивата се определят и нови цели за рециклиране на битови отпадъци: до 2025 г. ще трябва да се рециклират най-малко 55% от теглото на битовите отпадъци. Тази цел ще се увеличи на 60% до 2030г. и 65% до 2035 г.

Държавите от ЕС трябва:

- до 1 януари 2025 г. да установят разделно събиране на текстил и опасни отпадъци, генерирани от домакинствата;
- да гарантират, че до 31 декември 2023 г. биологичните отпадъци се събират отделно или се рециклират при източника (напр. чрез компостиране).

Директивата също така подчертава примери за стимули за прилагане на йерархията на отпадъците, напр. такси за депа и изгаряне и схеми за плащане при хвърляне.

Директива (ЕС) 2018/851 за изменение трябваше да се въведе в законодателството на държавите от ЕС до 05 юли 2020 г.

Като цяло целите на ЕС до 2030 г. са отпадъците да се управляват като ресурси и количеството, което е генерирано от населението, да е в състояние на абсолютен спад, депонирането на отпадъци да бъде сведено само до остатъчни отпадъци, за да се предотврати вредата върху околната среда и здравето на човека.

Преглед на общите и конкретни цели и съответните години, през които последните следва да бъдат постигнати, е представен в следващата таблица.

Таблица №8. Цели в законодателството на ЕС за отпадъците

Вид отпадък	Година	Минимално оползотворяване	Минимално рециклиране	Степен на събиране
Опаковки	2008	60%	55%	
Автомобили	2015	95%	85%	100%
Електроника	2006	70%	50%	Мин. 4 кг./ жител/годишно
Батерии	2011		50% до 70% (ефикасност)	
	2012			25%
Гуми	2016			45%
	2006	0 депа за гуми		
Биологични отпадъци	2006	Намаляване до 75% спрямо нивото от 1995 г.		
	2009	Намаляване до 50% спрямо нивото от 1995 г.		
	2016	Намаляване до 35% спрямо нивото от 1995 г.		
	2023	до 31 декември 2023 г. биологичните отпадъци да се събират отделно или се рециклират при източника (напр. чрез компостиране).		
Битови отпадъци	2015	Разделно събиране: като минимум: хартия/метал/пластмаса/стъкло		
	2020	50% рециклиране на комунално-битовите отпадъци		
	2025	да се рециклират най-малко 55% от теглото на битовите отпадъци		
	2030	да се рециклират най-малко 60% от теглото на битовите отпадъци.		
	2035	да се рециклират най-малко 65% от теглото на битовите отпадъци		
Отпадъци от строителство или разрушаване	2020	70% рециклиране/ оползотворяване на материалите от отпадъците от строителство или разрушаване		
Текстил и опасни отпадъци	2025	до 1 януари 2025 г. да се установи разделно събиране на текстил и опасни отпадъци, генерирани от домакинствата.		

Източник: Регламенти и Директиви на ЕС

Най-сериозният проблем на България е лошото управление на отпадъците, по който показател страната ни е на едно от последните места сред всички европейски страни.

Над 90% от генерираните отпадъци се депонират, вместо да се оползотворяват. В сравнение с други страни, които прилагат все по-модерните технологии на оползотворяване и рециклиране на отпадъците, в България този процес едва сега стартира. За отбелязване е също, че докато в останалите европейски страни е преодоляна пряката зависимост между растеж на БВП и ръст на отпадъците от опаковки, това съвсем не е така в България. Повишаването на жизнения стандарт в страната все още е свързано с нарастване на количествата отпадъци от опаковки, поради все още твърде слабото им оползотворяване.

До приемането през септември 1997 г. на Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда в България липсва специална правна уредба в тази област. Законът за първи път урежда обществените отношения в сектор „Управление на отпадъците“ и въвежда редица основополагащи изисквания на рамкова Директива за отпадъците 75/442/ЕЕС, в т.ч. задължения на лицата, извършващи дейности по отпадъци, информация за дейностите с отпадъци, програмиране чрез национална, общински и фирмени програми за управление на отпадъците, разрешаване и контрол на дейностите с отпадъци; внос, износ и транзитен превоз, глоби и санкции за неизпълнение. За първи път се дефинират понятията „отпадък“, „причинител“ и „притежател“ на отпадъци.

Създадената с приетия през 2003 г. ***Закон за управление на отпадъците*** (Обн. ДВ. бр. 86 от 30 септември 2003 г. и неколкократно изменян и допълван частично и непълно) правна рамка относно управление на отпадъците в страната, следваше да се преосмисли и осъвремени в контекста на изискванията на новата директива. Анализът на естеството и обхватът на необходимите промени показа, че тяхното въвеждане налага изготвянето на изцяло нов закон и не може да бъде осигурено чрез изменение и допълнение на съществуващия Закон за управление на отпадъците. Новият закон беше приет и обнародван в ДВ. бр. 53 от 13 юли 2012 г. и влезе в сила от 13.07.2012 г. Той цели:

- хармонизиране на изискванията на националното законодателство с изискванията на ЕС в областта;
- разширяване обхвата на съществуващите системи за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, в т.ч. отпадъци от опаковки;
- създаване на механизми за финансиране;
- засилване на партньорството между общините при изграждане на система от регионални съоръжения;
- ограничаване на рисковете за околната среда при транспортиране и третиране.

Законът съдържа основно промени, насочени към формулиране на ясни задължения за кметовете на общини за управление на битовите отпадъци.

Прилага се нова 5-степенна йерархия при управление на отпадъците:

1. Предотвратяване на образуването на отпадъци
2. Повторна употреба
3. Рециклиране

4. Оползотворяване за получаване на енергия
5. Обезвреждане чрез депониране

Тя определя предотвратяването на образуването на отпадъци като първи приоритет и изисква повторната употреба и рециклирането на материалите да бъдат предпочетени пред оползотворяване на отпадъците за получаване на енергия. Отклонения от тази йерархия се допускат за специфични потоци от отпадъци, когато това е оправдано по причини, като техническа пригодност, икономическа перспективност и опазване на околната среда. В тази връзка се изисква разработване на програма за предотвратяване на отпадъците за общината.

Действащият Закон за управление на отпадъците прецизира задълженията на кметовете на общини за управление на отпадъците, като въведе изисквания за постигане на цели за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци. Кметовете на общините се задължават да осигурят площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, строителни отпадъци, отпадъци от черни и цветни метали и други, във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители, на територията на общината. Законът запази съществуващите изисквания за създаване на сдружения на общини с цел изграждане и експлоатация на обща инфраструктура за третиране на битови отпадъци и бяха приети разпоредби, детайлизиращи този процес. Запазиха се съществуващите отчисления за битови и строителни отпадъци, обезвреждани на регионални и общински депа, като се предоставиха по-големи възможности на общините за разходване на събраните средства. Законът предвиди стимули за общините за достигане на по-високи нива за рециклиране на отпадъците чрез намаляване на отчисленията.

Въвеждат се задължителни за постигане цели, свързани с:

- **подготовката за повторна употреба и рециклиране** на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса, и ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г.;
- **системите за разделно събиране на битовите отпадъци** от домакинствата трябва да обхващат най-малко 6 000 000 жители на територията на страната, като задължително включват всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и всички курортни селища;
- **рециклиране и оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци** в количество най-малко 70% от общото им тегло.

Облекчени са процедурите по издаване на разрешения за дейности с отпадъци с цел намаляване на административното натоварване на бизнеса. Създадени са ясни правила за кандидатстване и получаване на разрешение.

Законът запази съществуващите изисквания към дейностите и площадките за черни и цветни метали, приети с последното изменение на отменения Закон за управление на отпадъците през 2011 г., в т.ч. разполагане на площадките единствено в индустриалните зони

на населените места и въведе допълнителни ограничения към предаването на отпадъци от черни и цветни метали срещу заплащане от физически лица и забрана за разплащане в брой по сделки с такива отпадъци.

Законът цели подобряване на контрола върху дейностите с отпадъци от черни и цветни метали и ограничаване на възможностите за предаване на отпадъци с неясен произход от физически лица.

Законът определи дейностите с отпадъци, за които се изисква разрешение, условията за кандидатстване и неговото издаване, отказване, изменение и отнемане. Разшири се обхватът от дейностите, за които не се изисква разрешение чрез замяната му с регистрационен режим, като тази промяна засяга основно дейностите по оползотворяване на неопасни отпадъци в случаите, определени с Директива 2008/98/ЕС. Прецизираха се условията за регистрация и прекратяване на регистрацията и се въведе принципът на мълчаливо съгласие за всички регистрационни режими. Запази се съществуващият разрешителен режим за всички дейности с опасни отпадъци.

Предвиди се разработването и приемането на основните стратегически документи - Национален план за управление на отпадъците и на Програма за предотвратяване образуването на отпадъци.

Законът за управление на отпадъците освен изискванията на РДО въведе и изискванията на редица директиви, които са изчерпателно изброени в §1а от Допълнителните разпоредби.

Общинска нормативна рамка

Анализът на нормативната уредба на Община Нови пазар в областта на управлението на отпадъците е направен в контекста на правата и задълженията на местните власти по отношение на управлението на отпадъците в съответствие с нормативната уредба на национално и европейско ниво. В анализа са засегнати 2 въпроса: разработена ли е нормативна уредба в Общината, която регламентира задълженията и правата на гражданите, общинска администрация и юридическите лица на територията на общината и второ, разработена ли е Програма за управление на отпадъците в съответствие със Закона за управление на отпадъците и Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Законът за управление на отпадъците регламентира следните задължения и отговорности на кмета на общината:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;

3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;

5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;

6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;

7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказването на съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;

8. изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 на общото събрание на регионалните сдружения по чл. 24, ал. 1 и съдействието за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;

9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;

10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;

12. почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12;

13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;

14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;

15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им;

16. одобрява плана за управление на строителни отпадъци или мотивирано отказва одобряването му в 14-дневен срок от получаването на плана или от отстраняването на нередовностите и/или предоставянето на допълнителната информация;

17. Кметът на общината организира управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на този закон и наредбата по чл. 22.

18. Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица по чл. 35, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

19. Кметът на общината организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране по чл. 19, ал. 3, т. 6.

20. Кметът на община разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на съответната община.

21. Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

22. Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

За ефективното изпълнение на задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация, регламентирани в ЗУО, Общинският съвет на основание чл. 22, приема **наредба,** с която условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, включително биоразградими, строителни, опасни отпадъци, образувани от физически лица и масово разпространени отпадъци на своя територия, разработени съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т. ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места.

Към настоящия момент в Община Нови пазар са приети и действащи следните наредби от Общинския съвет, които съдържат разпоредби, свързани с дейностите по управление на отпадъците:

1. Наредба за управление отпадъците на територията на община Нови пазар, посл. изм. на 10.10.2019 г. от Общински съвет Нови пазар;
2. Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги в Община Нови пазар 27.02.2020 г. от Общински съвет – Нови пазар;
3. Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Нови пазар, ревизия 03/22.02.2019 год.

Наредбите са публикувани и достъпни за гражданите и заинтересованите лица, органи и организации на интернет страницата на общината https://novipazar.acstre.com/section-31-content.html

VIII.1.1.2. Програмни документи на национално и общинско ниво

Национални програмни документи

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) е план на прехода от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им, доколкото е възможно. Успешното изпълнение на плана ще доведе до предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и намаляване на използването на първични природни ресурси.

НПУО е част от цялостната национална система за планиране. При разработване на плана са взети предвид основните постановки на Националния стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., Националния стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г., както и Национален план за управление на утайките от ПСОВ. НПУО е разработен и в тясна координация с Третия национален план за изменение на климата, 2013-2020 г., и по-конкретно в частта, отнасяща се до емисии на парникови газове от Сектор „Отпадъци“. Взети са предвид и предвижданията на Националната програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“, Национална програма за развитие: България 2020, Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. и Националния план за действие по управление на устойчивите органични замърсители 2012-2020 г.

НПУО е напълно съобразен с основните цели в европейското екологично право в сектор „Отпадъци“ и съдържа ключови цели, за постигането на които в НПУО и НППОО са предвидени програми от мерки.

За първи път в България бе разработена и Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО) в съответствие с изискванията на РДО и ЗУО. НППОО е неразделна част от НПУО и определя мерки за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците.

НПУО и НППОО като неразделна негова част са разработени за периода 2021-2028 г. Планът съвпада в голямата си част с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и кохезионни фондове за периода 2021-2027 г.

Общински програмни документи

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на НППОО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО.

При изготвянето на Програма за управление на отпадъците е необходимо и изготвянето и приемането на отчети за изпълнението ѝ, за да се констатира на годишна база какво се изпълнява и постигат ли се заложените цели. Препоръчва се в съдържанието на отчетите да са включени конкретни и точни данни, да се правят съпоставни сравнения на данни и постигнати резултати с предходни години, да се формулират оценки и изводи, конкретни предложения за промени и действия по изпълнението на програмата.

Настъпилите промени в законодателството по управление на отпадъците и факта, че до този момент Община Нови пазар няма разработена програма за управление на дейностите по отпадъците, налагат разработването и приемането на настоящата програма с период на действие 2021-2028 г.

VIII.1.2 Анализ на отпадъците

Анализът на битовите отпадъци е ключов анализ за разработването на общинската програма и дава отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата и тенденциите на различните потоци отпадъци в общината за анализирания период;
- Какви са количествата образувани отпадъци в общината и каква е нормата на натрупване;
- Какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в общината;
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци;
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното законодателство и разпределението на ангажиментите между общините в РСУО, ако те са одобрили споразумение за такова разпределение.

VIII.1.2.1. Анализ на битовите отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО битови отпадъци са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъци от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

На територията на община Нови пазар се образуват различни по характер и вид отпадъци. Тенденциозното им нарастване или пък намаляване е зависимо от няколко фактора: разположение на населените места, инфраструктура, плътност на застрояване, брой на населението в тях, дейността на населението като източник на образуването, икономическото положение и развитие в сравнение с това в страната.

Информацията за количество генерирани битови отпадъци по населени места в общината се предоставя от общинска администрация Нови пазар.

В община Нови пазар е въведена система за събиране и транспортиране на битови отпадъци, която е добре функционираща и въпросът с депонирането на ТБО е решен след изграждането на регионално депо, което обслужва и община Нови пазар. Общината има и сключен договор с избран изпълнител с предмет на дейност събиране на битови, строителни и опасни отпадъци и транспортирането им до депа, организиране и извършване на дейности по разделното събиране на ТБО, услуги по денонощно зимно поддържане на територията на община Нови пазар, почистване на отпадъци, изхвърлени на неразрешени за това места, ликвидиране на незаконни сметища и други.

Обект „Разширение на депо за твърди битови отпадъци - I-ви етап“ гр. Шумен е въведен в експлоатация с разрешение за ползване № 515 от 03.10.2005 г. С цитираното разрешение са приети следните съоръжения: външен водопровод, външно ел. захранване, експлоатационен път, охранителен канал, вертикална планировка на клетки № 1, 2 и 3, стопански двор - КПП, контролна автомобилна везна, гараж, склад за вторични суровини, ограждащи диги, охранителен канал, Клетка № 1, помпена станция за ИАВ, ограда, стабилизиране на скатовете чрез монтаж на геоклетки.

Междувременно с Националната програма за управление на отпадъците депото е определено за регионално за общините Шумен, Смядово, Нови пазар, Велики Преслав, Хитрино, Каолиново, Каспичан и Венец. Определянето на депото за ТБО за регионално и присъединяването на още седем общини доведе до усвояване на капацитета му за много по-кратък период от проектния.

Това наложи ускоряване изпълнението на останалите две клетки и прилежащата инфраструктура. Така от края на 2012 г. регионалното депо за неопасни отпадъци за общините Шумен, Смядово, Нови пазар, Велики Преслав, Хитрино, Каолиново, Каспичан и Венец разполага с три клетки за приемане на отпадъци.

Количество на събраните смесени битови отпадъци

На територията на общината 100% от населението е обхванато в регионална система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

В експлоатация е Регионално депо „Шумен“ за битови и неопасни производствени отпадъци - клас „депо за неопасни отпадъци“, което обслужва общини Шумен, Велики Преслав, Нови пазар, Каспичан, Хитрино, Венец, Каолиново, Смядово и Търговище (поради изчерпване на клетка 1 на регионалното депо). Депото отговаря на нормативните изисквания и се експлоатира съгласно действащото екологично законодателство. Оптимизирана е работата на сепариращата инсталация, в която постъпват смесените битови отпадъци, събрани от територията на област Шумен и Търговище.

Таблица №9. Данни за битовите отпадъци в община Нови пазар

Показател	Мерна единица	2015	2016	2017	2018
Образувани битови отпадъци	тон	5 750	5 249	5 514	5 195
Предадени за депонирани битови отпадъци	тон	5 385	269	12	23
Предадени за предварително третиране битови отпадъци	тон	62	4 903	5 393	5 018
Предадени за рециклиране битови отпадъци	тон	303	77	110	154
Дял на населението, обхванато от системи за организирано сметосъбиране	%	100	100	100	100

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

Данните показват, че за периода 2015-2018 г. количествата на образуваните отпадъци са с тенденция на намаление, което се обяснява от демографското развитие на общината и функционирането на сепариращa инсталация в гр. Шумен. Над 96% от отпадъците за 2018 г. попадат за предварително третиране.

В таблицата по-долу са представени данни относно събраните количества смесени битови отпадъци и нормата на натрупване за общината, областта и страната.

Таблица №10. Събрани смесени битови отпадъци и норма на натрупване в община Нови пазар

Показател	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Количество събрани смесени битови отпадъци (в т.) в община Нови пазар	5 267	5 332	5 289	5 064	4 920
Количество разделно събрани битови отпадъци (в т.) в община Нови пазар	31	63	53	34	28
Общо количество генерирани битови отпадъци (в т.) в община Нови пазар	5 298	5 395	5 342	5 098	4 948

Показател	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Средногодишно население (в ч.) в община Нови пазар	16 625	16 525	16 442	16 311	16 171
Норма на натрупване (в кг./ч./год.) в община Нови пазар	319	326	325	313	306
Норма на натрупване (в кг./ч./год.) в област Шумен	388	299	289	357	304
Норма на натрупване (в кг./ч./год.) в България	443	420	406	436	408

Източник: Община Нови пазар, НСИ

Фигура №3. Общо количество генерирани битови отпадъци (в т.) в община Нови пазар

Източник: Община Нови пазар, НСИ

Количеството на генерираните битови отпадъци на територията на община Нови пазар намаляват от 5 267т. през 2014 г. на 4 920 т. през 2018 г.

При сравнителната съпоставка на данните за нормата на натрупване на отпадъците в общината се вижда, че тя е значително по-малка от тази за областта и страната и в разглеждания период се колебае в границите между 306-326 кг./ч./год.

Фигура №4. Сравнителна съпоставка на нормата на натрупване в общината, областта и страната

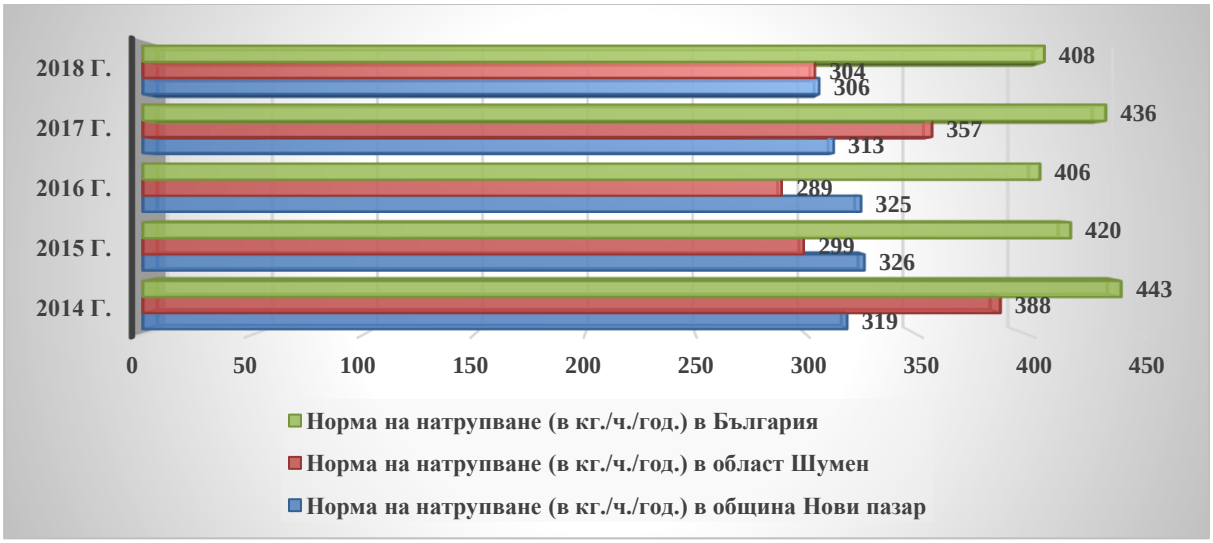

Източник: Община Нови пазар, НСИ

Морфологичен състав на отпадъците

С цел осигуряване на единен и аргументиран подход при осъществяването на прогнозите за битови отпадъци през 2012 г. МОСВ утвърди *Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци*. В методиката се извеждат 5 групи населени места и следните референтни норми на натрупване за всяка група, приложими до 2015 г., както е представено в таблицата по-долу.

Таблица №11. Норми на натрупване по групи населени места

Групи населени места	над 150 хил.ж.	50-150 хил.ж.	25-50 хил.ж.	3-25 хил.ж.	под 3 хил.ж.
Норма на натрупване	410.3	349.6	334.9	295.5	241.7

Източник: Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци

Показателят морфологичен състав характеризира количеството на отделните компоненти спрямо общото количество на отпадъците (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.). Данните за морфологичния състав са необходими при избор на системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива. Има важно значение при определяне на метода за предварително третиране и обезвреждане на отпадъците, включително вида и капацитета на съоръженията.

С показателя **фракционен състав** се изразява процентното съдържание на масата на отделните компоненти в отпадъците по отношение на техните размери спрямо общата маса на

отпадъците. Данните за фракционният състав са необходими при определяне на конструктивните параметри на някои съоръжения за третирането на отпадъците (сита, дробилки).

Обемното тегло (маса) изразява отношението на масата (теглото) на отпадъците към техния обем. Този показател е необходим при определянето на броя на съдовете за събиране на отпадъците, броя на машините за извозването им и технологичното оразмеряваме на съоръженията за обезвреждането им.

Община Нови пазар условно според прилаганата за изследване *Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед № РД-744/ 29.09.2012 г. на министъра на околната среда и водите,* спада към група IV - населени места от 3 – 25 000 жители.

На таблицата по-долу са представени данни от изготвения морфологичния анализ на общината през 2016 г.

Таблица №12. Морфологичен състав на отпадъците на община Нови пазар за 2016 г.

Вид отпадъци	Морфологичен състав на отпадъците	Осреднен дял (в %)
Органични (биоразградими)	Хранителни	6,21%
	Хартия и картон	5,76%
	Пластмаса	8,30%
	Текстил	3,92%
	Гума	0,04%
	Кожа	0,86%
	Градински	37,42%
	Дървесни	2,23%
Неорганични	Стъкло	4,10%
	Метали	3,91%
	Инертни	27,23%
Опасни	Опасни (ИУЕОО + опасни отпадъци от бита)	0,02%
Други – пепел, сгурия, пръст, тор и др.	Други	0,00

Източник: Доклад за проведен анализ за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци генерирани на територията на община Нови пазар, 2016 г.

Фигура №5. Морфологичен състав на отпадъците в община Нови пазар

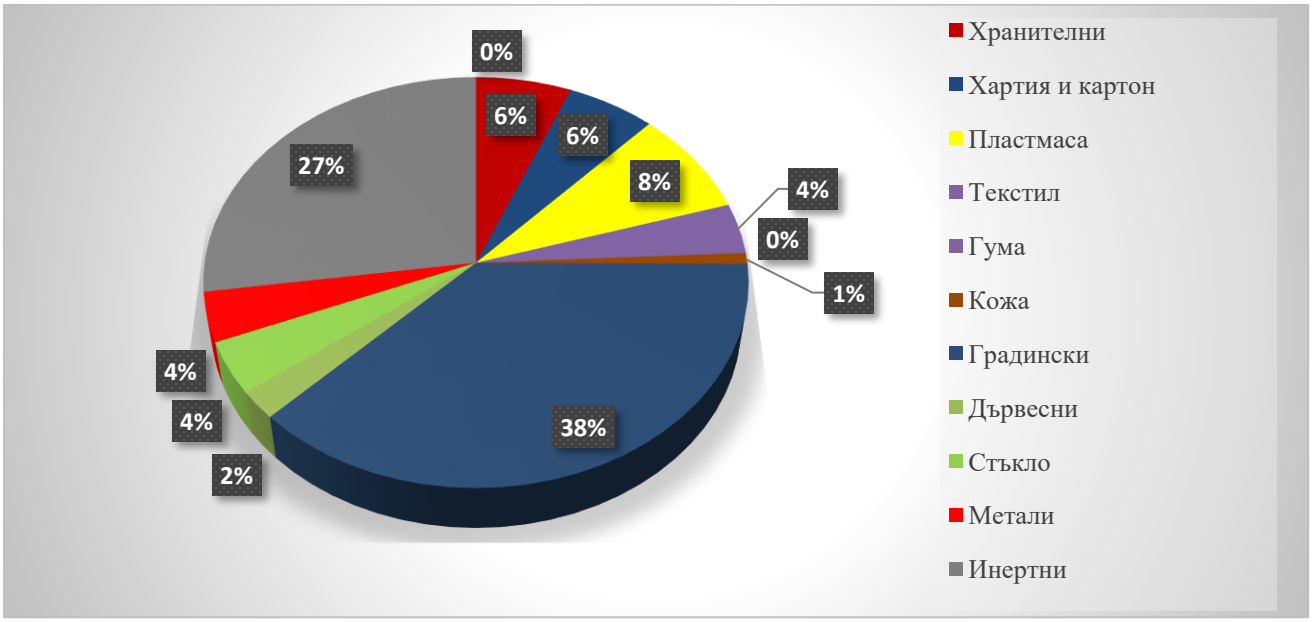

Източник: Доклад за проведен анализ за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци генерирани на територията на община Нови пазар, 2016 г.

Като основни изводи могат да се направят:

- най-голяма част от отпадъците заемат градинските и инертните отпадъци – 64,65% от всички отпадъци;
- делът на отпадъците, които могат да се рециклират и ползват повторно (хартия, картон, стъкло, метали, пластмаси) е 22%.
- препоръчва се да се развие система за разделно събиране на градински и дървесни отпадъци.
- община Нови пазар трябва да обърне внимание на големия обем на инертната фракция, попадаща в сивия контейнер и да предприеме действия в посока намаляването ѝ. Поради използването на твърдо гориво за отопление през есента и зимата, както и накличието на строителни отпадъци през пролетта и лятото е необходимо да се предприемат мерки за тяхното ограничаване. В тази връзка е сключен договор между община Нови пазар и фирма „ГОЛДЪН ФИЙЛД“ ООД - кариера Златна нива. Предмет на договора е входящ контрол и временно съхранение на строителни отпадъци, извозени от територията на община Нови пазар.

Разделно събиране на отпадъците.
Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период

На територията на общината е изградена системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки – чрез поставяне на контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки: модел „Иглу“ с обем 1180 литра (зелен с надписи за стъкло) и модел „Иглу“ с обем 1500 литра (жълт с надпис „пластмаси, хартия и метали“). Община Нови пазар има сключен договор с „Булекопак“ АД – организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки.

Таблица №13. Количество на събраните битови отпадъци (тона за година)

Показатели	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Количества събрани смесени битови отпадъци	**5 267**	**5 332**	**5 289**	**5 064**	**4 920**	**4 617**
от домакинствата	-	-	-	-	-	-
от предприятията и търговските обекти	-	-	-	-	-	-
Количества извозени смесени битови отпадъци	5 267	5 332	5 289	5 064	4 920	4 617
Количества депонирани битови отпадъци	5 267	5 332	3 900	3 600	4 086	3 852
Количества разделно събрани отпадъци по видове, ако е приложимо:						
Хартия и картон	11,292	20,67	16,785	9,066	7,595	3,561
Пластмаса	5,046	19,816	17,034	8,299	5,318	2,383
Метал	0,163	1,034	0,731	0,260	0,404	0,221
Стъкло	14,063	21,128	18,503	16,284	14,896	2,920
Биоразградими и зелени	-	-	-	-	-	-
Други:	-	-	-	-	-	-
Общо за общината	5 298	5 395	5 342	5 098	4 948	4 626

Източник: Община Нови пазар

Въпреки че е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки е необходимо да се предприемат действия по информиране и насърчаване на разделното събиране от населението, тъй като в момента малка част от възможните отпадъци се събират разделно.

Степен на изпълнение на целите за оползотворяване, рециклиране и намаляване на депонираните отпадъци

Представените данни по-долу в таблицата позволяват да се направят изводи относно достигнатите цели от общината за оползотворяване, рециклиране и намаляване на депонираните отпадъци, произтичащи от ЗУО.

Таблица №14. Показатели за оползотворяване, рециклиране и намаляване на депонираните отпадъци на община Нови пазар за достигане на целите от общината

Показатели (в %)	Достигнат дял към 2018 г.
Общо количество на отпадъците от хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло (в т.), (% от общия отпадък)	22,1
Дял на разделно събираните отпадъци от общото количество на генерираните отпадъци преди сортиране	0,6
Дял сортиран отпадък от разделно събрания	0
Дял на разделно събираните отпадъци от общото количество на генерираните отпадъци след сортиране	0
Дял рециклиран разделно събран отпадък от общото количество на сортирания отпадък	0
Дял на рециклиране на отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от общото количество генерирани отпадъци от този тип	0
Дял на ограничените депонирани биоразградими битови отпадъци през 2013 година до 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г. (за 2020 г. е 75%).	Няма данни за 1995 г.
Дял на разделно събраните и рециклирани/оползотворени битови биоотпадъци	0

Източник: Община Нови пазар

VIII.1.2.2. Анализ на утайките от ПСОВ

С Националният стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020 г. са определени възможностите и начините за третиране на утайки от ГПСОВ.

По приоритетна ос 1: Води на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013“ е реализиран проект за „Изграждане на частична канализационна мрежа, ПСОВ и реконструкция на водопроводна мрежа на гр. Нови пазар.

Към настоящия момент е изградена пречиствателна станция за отпадни води (ПСОВ) Нови пазар. Издадено е разрешение за ползване № СТ-05-1476/04.09.2015 г. и същата е предадена за експлоатация на „ВиК“ ООД гр .Шумен.

VIII.1.2.3. Анализ на строителните отпадъци

Със ЗУО от 2012 г. се направиха значителни промени в ангажиментите на общините относно строителните отпадъци. По отношение на генерираните строителни отпадъци общината има пряк ангажимент към строителните отпадъци в малки количества, генерирани от ремонтните дейности на домакинствата. В този смисъл анализът и прогнозите са фокусирани върху този поток строителни отпадъци.

В Раздел V от Наредбата за условията и реда на дейностите по третиране на битови, строителните и масово разпространените отпадъци и поддържане на чистотата на територията на община Нови пазар е регламентиран реда по организация на дейностите по управление на строителни отпадъци и излишни земни маси. В нея е посочено, че извършването на дейностите по събиране, транспортиране и/или третиране на земни маси (ЗМ) и строителни отпадъци (СО) (вкл. строителните отпадъци от вътрешни преустройства и текущи ремонти на сгради и съоръжения), е задължение на собственика, инвеститора, възложителя или изпълнителя на дейността, от която са формирани.

Третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършва от възложителя, изпълнителя, инвеститора на строежа или от собственика на строителните отпадъци или от друго лице, отговарящо на изискванията по чл. 35 от ЗУО, въз основа на писмен договор.

Лицата, извършващи строителство, разрушаване на сгради и/или доброволно премахване на строежи, извършват дейността си по начин, осигуряващ последващото оползотворяване, в т.ч. рециклиране на образуваните строителни отпадъци в съответствие с изискванията на ЗУО.

Когато строителните отпадъци са генерирани по време на принудителното премахване на строежи, отговорност за предаването на отделените строителни отпадъци, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране носи Кмета на Община Нови пазар.

Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудителното премахване на строежи, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата.

Към момента на територията на общината няма действащо депо за строителни отпадъци или такова което да се намира в процес на изграждане. В тази връзка е сключен договор между община Нови пазар и фирма „ГОЛДЪН ФИЙЛД“ ООД - кариера Златна нива. Предмет на договора е входящ контрол и временно съхранение на строителни отпадъци, извозени от територията на община Нови пазар.

VIII.1.2.4. Анализ на производствените отпадъци

Производствените предприятия на територията на общината образуват предимно отпадъци с характер на битови, специфично масово разпространени и рециклируеми отпадъци.

Фирмите изготвят годишни отчети за дейностите с отпадъци, които се предоставят в ИАОС в съответствие с чл. 23, ал. 5 от Наредба №1 от 04.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

Сметоизвозването на производствени отпадъци, доколкото има такива, става със собствен превоз на фирмите или чрез сключване на двустранни договори с изпълнители за извозване и депониране на отпадъците.

VIII.1.2.5. Анализ на опасни отпадъци

Раздели на *Наредбата за условията и реда на дейностите по третиране на битови, строителните и масово разпространените отпадъци и поддържане на чистотата на територията на община Нови пазар* регламентират реда и начина за организация на дейностите по третиране на масово разпространени отпадъци в т.ч. отпадъци от батерии и акумулатори; отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ЕЕО); отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; отпадъци от моторни превозни средства; излезли от употреба пневматични гуми.

Масово разпространените опасни отпадъци се събират разделно от другите отпадъци и не се изхвърлят в съдовете за битови отпадъци.

На територията на общината има 3 места за изхвърляне на негодните за употреба батерии.

Дейности по събиране, съхраняване, преработване и/или обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори, черни и цветни метали имат право да извършват само лица, притежаващи съответното разрешение по чл.35 от ЗУО.

Кметът на общината определя места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии на територията на общината, когато същите се разполагат върху общински имот.

Лицата, които стопанисват обектите по ал.1, са задължени да предвидят места за поставяне на специализирани съдове за събиране на негодни за употреба батерии и да осигурят достъп до тях.

Дейности по събиране, съхраняване, транспортиране, преработване и/или обезвреждане на луминисцентни и други лампи, съдържащи живак, имат право да извършват само лица, притежаващи съответното разрешение по чл.35 от ЗУО. Лицата са длъжни да осъществяват

конкретната дейност в съответствие с разпоредбите на Наредба за изискванията за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване, и Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и на опасни отпадъци.

Кметът на общината организира дейностите по събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) от домакинствата и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на ИУЕЕО когато има сключен договор.

Организациите по оползотворяване на ИУЕЕО и лицата, които пускат на пазара ЕЕО и изпълняват задълженията си индивидуално, предоставят на кмета на общината информация за местата за предаване на ИУЕЕО, образувано от бита.

Кметът на общината определя местата за смяна на отработените моторни масла на територията й. В случаите когато има сключен договор за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване или обезвреждане, на интернет страницата на община се публикува информация за местата за смяна и условията за приемане на отработените масла, която се актуализира при всяка промяна.

Дейности по събиране, съхраняване, преработване и/или обезвреждане на излезли от употреба пневматични гуми имат право да извършват само лица, притежаващи съответното разрешени по чл. 67 от ЗУО. Изграждането на събирателни пунктове за излезли от употреба пневматични гуми е задължение на лицата по ал. 1. Гражданите, едноличните търговци и юридическите лица са длъжни да предават излезлите от употреба пневматични гуми само на определените събирателни пунктове.

ИАОС е отговорна институция за събиране на информация по Наредба №1 от 04.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри и по всички Наредби, регламентиращи управлението на масово разпространени отпадъци. В Наредба №1 се определя вида на отчетните документи и реда за тяхното предоставяне. Информацията се събира на тримесечие и ежегодно посредством тримесечни справки и годишни отчети.

Съгласно чл. 44, ал. 6 от Закона за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.) годишните отчети за отпадъци се предоставят в Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС).

Съгласно чл. 45, ал. 1 Изпълнителният директор на ИАОС или оправомощено от него длъжностно лице води публични регистри на:

1. разрешенията по чл. 67, в т.ч. на тези от тях с прекратено действие;
2. лицата, които пускат на пазара батерии и акумулатори, включително вградени в уреди и моторни превозни средства;
3. лицата, които пускат на пазара ЕЕО;
4. лицата, които пускат на пазара минерални или синтетични масла;
5. лицата, които пускат на пазара гуми;

6. лицата, извършващи дейности като търговец по § 1, т. 45 от допълнителните разпоредби или като брокер по § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби;

7. регистрационните документи по чл. 78, в т.ч. на тези от тях с прекратено действие;

8. лицата, които пускат на пазара полимерни торбички;

9. площадките за дейности с ОЧЦМ, ИУЕЕО, ИУМПС и НУБА.

На територията на общината има регистрирани фирми за пускане на пазара на излезли от употреба МПС, батерии и акумулатори, електрическо и електронно оборудване, автомобилни гуми, отработени моторни масла и полимерни торбички, съгласно публичните регистри, водени и публикувани от ИАОС на следния линк: http://eea.government.bg/bg/nsmos/waste/registri-spravki.

Налични са количества ***залежали пестициди*** в „Б-Б“ кубове и складове за съхранение на негодни за употреба препарати за растителна защита на територията на община Нови пазар в с. Мировци – пр.т. склад ПРЗ – 8 бр. Б-Б кубове, складове в с.Памукчии и гр. Нови пазар.

VIII.1.3 Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци

Анализът на инфраструктурата по управление на отпадъците е един от най-ключовите анализи. Той дава отговори на следните въпроси:

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти?
- Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти?
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци?
- Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия?

Подходящата инфраструктура за управление на отпадъците на територията на общината е от ключово значение за екологосъобразното третиране на битовите отпадъци.

VIII.1.3.1 Инфраструктура за битови отпадъци

Анализът на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци дава информация за два основни компонента на инфраструктурата:

1. Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци;
2. Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.

Развитие на инфраструктурата за третиране на битовите отпадъци

Основни технически характеристики и капацитет на инфраструктурата за третиране на битови отпадъци

В тази част на анализа се представят данни за съществуващата инфраструктура в общината и тази, за която има готовност да се изгради.

Депо за битови отпадъци

Югозападно от град Шумен и кв. Дивдядово се намира регионалното депо за неопасни отпадъци. През 1998 г. е възложено проектирането на обект „Разширение на депо за твърди битови отпадъци“ гр. Шумен.

Отреденият терен за депо за неопасни отпадъци се намира на 1200 м югозападно от кв. Дивдядово на гр. Шумен в непосредствена близост до старото сметище на гр. Шумен. Депото се разполага на източния склон на долина и се разширява в северна посока. Площта на новото депо е 95 дка, капацитетът му е 905 365 куб. м, периодът на експлоатация е 21 години и 6 месеца. Изграждането на депото е реализирано на три етапа - три клетки.

Обект „Разширение на депо за твърди битови отпадъци - I-ви етап“ гр. Шумен е въведен в експлоатация с разрешение за ползване № 515 от 03.10.2005 г. С цитираното разрешение са приети следните съоръжения: външен водопровод, външно ел. захранване, експлоатационен път, охранителен канал, вертикална планировка на клетки № 1, 2 и 3, стопански двор - КПП, контролна автомобилна везна, гараж, склад за вторични суровини, ограждащи диги, охранителен канал, Клетка № 1, помпена станция за ИАВ, ограда, стабилизиране на скатовете чрез монтаж на геоклетки.

Междувременно с Националната програма за управление на отпадъците депото е определено за регионално за общините Шумен, Смядово, Нови пазар, Велики Преслав, Хитрино, Каолиново, Каспичан и Венец. Определянето на депото за ТБО за регионално и присъединяването на още седем общини доведе до усвояване на капацитета му за много по-кратък период от проектния.

Това наложи ускоряване изпълнението на останалите две клетки и прилежащата инфраструктура. Така от края на 2012 г. регионалното депо за неопасни отпадъци за общините Шумен, Смядово, Нови пазар, Велики Преслав, Хитрино, Каолиново, Каспичан и Венец разполага с три клетки за приемане на отпадъци.

Инсталации за биоразградими и за биоотпадъци

Няма такива на територията на общината, нито на територията на регионалното депо за управление на отпадъците.

В края на 2017 г. е подготвено и подадено от община Шумен, конкретен бенефициент, общо проектно предложение „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на РСУО Шумен“ с община Велики Преслав, община Смядово, община Хитрино, община Нови пазар, община Каолиново, община Венец и община Каспичан по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура BG16M10P002-2.006 - „Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“, Приоритетна ос „Отпадъци“ по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“

Три компостиращи инсталации и една за предварително третиране и сепариране на отпадъците е планирано да бъдат изградени в Шуменско, като стойността им се равнява на близо 14 млн.лв. С проекта кандидатства Регионално сдружение за управление на отпадъците (РСУО), но е подготвен от община Шумен, като водеща в него. Целта на проекта е да се намалят с 50% количеството на отпадъците, които се депонират.

Компостиращите инсталации ще преработват растителни и други органични отпадъци. Планирано е те да бъдат изградени в Нови пазар, Каолиново и Шумен, като първата обслужва само община Нови пазар, втората – общините Каолиново и Венец, а третата и най-голяма – останалите 5 общини от Регионалното сдружение.

Съоръжението за предварително третиране на отпадъците пък е планирано да бъде разположено до сметището край „Дивдядово“. Там от битовите отпадъци ще се отделят всички съставки, които стават за рециклиране и повторна употреба. Ще е подобна на частната сепарираща линия, която и сега действа до „Топливо“.

Проектът не е финансиран, тъй като са установени несъответствия с критериите за кандидатстване.

Въпреки това с оглед на новите цели на политиката на ЕС за биоотпадъците се очаква отново да се подготви и подаде такова проектно предложение по новата програма за околна среда.

Инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци

На територията на община Нови пазар не е изградена сепарираща инсталация за предварително третиране на отпадъци.

Инсталация за сепариране на смесените битови отпадъци от общините Шумен, Велики Преслав, Нови пазар, Каспичан е въведена в експлоатация през 2016 г. на регионалното депо. Общият годишен капацитет на съоръжението е 35 000 тона годишно. Сепарират се всички битови отпадъци, а не само тези от контейнерите за разделно събиране.

Контейнери и транспортни средства за събиране на отпадъци

Транспортните средства за събиране на битови отпадъци са собственост на фирмата-изпълнител на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, избран след проведена процедура по реда на ЗОП.

По-долу са представени данни за наличните съдове за събиране на битови отпадъци в общината.

Таблица №15. Съдове за събиране на битови отпадъци в община Нови пазар

№	Вид на контейнерите	Материал	Собственост	Обем (m^3)	Брой	Честота на обслужване на контейнерите[2], определена по видове съдове
1	Тип „бобър“	метал	община	1,1	322	В гр. Нови пазар - 4 пъти, в нас. места – 1 път
2	Тип „бобър“	метал/ полиетилен	изпълнител по договор	1,1	663	В гр. Нови пазар - 4 пъти, в нас. места – 1 път

Източник: Община Нови пазар

От представените данни могат да се направят следните изводи:

- общината е осигурена с транспортни средства и съдове за събиране на битови смесени отпадъци;
- не са налични съдове за домашно компостиране и за биоразградими отпадъци и при въвеждането на такива системи е необходимо закупуването им;
- необходимо е да се предвиди нова машина за почистване на пространствата за обществено ползване - паркове, алеи, улици.

В по-дългосрочен план община Шумен възнамерява да реализира заедно с регионалното сдружение на общините от област Шумен проект за изграждане на съоръжения за третиране на

[2]Данните за честотата на събиране на отпадъците се попълват на седмична база.

биоразградимите отпадъци, съоръжения за третиране на строителните отпадъци и пречиствателно съоръжение на регионалното депо за неопасни отпадъци.

VIII.1.4 Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции

Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на общината в сферата на управлението на отпадъците.

Отговорните лица по управлението на дейностите с отпадъците са: Общински съвет, кмет на общината, кметове на населени места.

Към Общински съвет Нови пазар има постоянна комисия по общински имоти, строителство, благоустрояване, териториално развитие, околна среда и комунални дейности, пътна и селищна мрежа, търговия и селско стопанство, която отговаря за екологията и отпадъците.

Дейността по опазване на околната среда се изпълнява от отдел „Териториално селищно устройство, екология и земеделие и програми и проекти в областта на строителството, екологията и околната среда“.

За периода 2014-2019 г. няма наложени глоби за неизпълнение на изисквания по управление на отпадъците.

VIII.1.4.1 Функции за управление на отпадъците

С въвеждането на нови изисквания в европейското, съответно и националното законодателство, непрекъснато се увеличава необходимостта от наличие на определено звено в общинската административна структура, което да има както основна функция - да подпомага по същество определените със съответните специализирани нормативни актове по управление на отпадъците, така и спомагателна функция, изразяваща се в съдействие, координация, техническа помощ и др. Основните и спомагателни функции имат следните направления:

- Общинска политика за отпадъците - изготвяне на планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
- Дейности, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци;
- Финансово обезпечаване - разработване на годишни план-сметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;

- Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол и инспекции, в това число превантивен, текущ и последващ контрол, и координация с други органи, налагане на санкции;
- Дейности за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации, информационно-разяснителни дейности и кампании.

VIII.1.4.2 Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

Препоръчва се обособяването на самостоятелна щатна/щатни бройка/и в отдел „Териториално селищно устройство, екология и земеделие и програми и проекти в областта на строителството, екологията и околната среда“ и отделянето на самостоятелна длъжност за управление на отпадъците, която да обхваща изпълнението на дейности, свързани с тази политика на общината. Допълнителен мотив към препоръката е широкия спектър на направленията, за които отговаря дирекцията.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва включването на дейност за повишаване на професионалната квалификация и/или осигуряване на посещения на семинари и курсове за обучение и квалификация в следните направления:

- компетентност при разработване на нормативни актове, указания, планове и програми по управление на отпадъците на местно ниво;
- упражняване на ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията по управление на отпадъците;
- въвеждане на разделно събиране на отпадъците;
- регионално управление на отпадъците;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка и управление на проекти за изграждане на инфраструктура за събиране, съхраняване и третиране (оползотворяване/ обезвреждане на отпадъци, в това число и операциите по временно оползотворяване или обезвреждане на отпадъци);
- процедури и условията за кандидатстване по различни оперативни програми;
- провеждане на процедури и сключване на договори за възлагане на дейностите по управление на отпадъците;
- прилагане на схеми за публично-частни партньорства.

Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока, освен евентуално закупуване на автомобил за подобряването на контролната дейност.

VIII.1.5 Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

През 2019 г. с Протокол от 09.10.2019 г. са приети и приключени дейностите по биологичната рекултивация на спряното от експлоатация общинско депо на община Нови пазар.

На територията на община Нови пазар няма незаконни сметища.

Кметовете и кметските наместници са с възложени функции по наблюдение и контрол за предотвратяване възникването на такива замърсявания.

VIII.1.6 Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

VIII.1.6.1 Анализ на схемите за управление на отпадъците

С *Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги в Община Нови пазар се* уреждат отношенията, свързани с определянето и администрирането на местни такси и цени на предлаганите от общината услуги, реда и срока на тяхното събиране, в това число местните такси и цени на услуги, касаещи управлението на отпадъците.

Таксата се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя за всяка друга услуга поотделно – сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистотата на територите за обществено ползване.

Таксата се заплаща от: собственика на имота, ползвателя - при учредено вещно право на ползване, концесионера - при предоставяне на особено право на ползване – концесия.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхряване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и др.;
2. събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
4. почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии на населените места, предназначени за обществено ползване.

Таксата се събира от общинска администрация на две равни вноски в следните срокове: до 30 юни и до 31 октомври на годината за която се дължи.

Извършени са промени в Закона за местните данъци и такси, които пряко влияят разпоредбите за таксата за битови отпадъци и които влязоха в сила от 01.01.2020 г.

За новопридобитите имоти таксата се събира от началото на следващия месец.

За сгради, подлежащи на събаряне, таксата се събира включително за месеца, през който е преустановено ползването й.

Не се събира такса за сметосъбиране и сметоизвозване за имотите на лицата, освободени със заповед на Кмета на Общината.

Не се събира такса за сметосъбиране и сметоизвозване, когато услугата не се предоставя от Общината или ако имотът не се ползва през цялата година и е подадена декларация по образец (утвърден със заповед от Кмета на община Нови пазар) от собственика или ползвателя до края на предходната година в Общината по местонахождението на имота.

VIII.1.6.2 Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

Таксата за битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план сметка, включваща необходимите разходи за: осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – кофи, контейнери и други; събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им; проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации и съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително по чл. 60 и чл. 64; почистване на улични платна, площадите, алеите, парковете и др. територии от населените места предназначени за обществено ползване.

Общинският съвет взема решение за размера на таксата за организирано сметосъбиране, сметоизвозване, депониране и поддържане на чистота.

Размерът на промила за такса битови отпадъци за физически лица и предприятия - юридически лица се определя по населени места.

Анализ на приходите е показан на следната таблица:

Таблица №16. Приходи от такса битови отпадъци по групи потребители

Приходи от такса битови отпадъци	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.)	**642 374**	**759 471**	**925 094**	**828 481**	**861 414**	**792 614**
Домакинства	359 763	492 774	487 612	487 391	489 121	489 432
Юридически лица	282 611	266 697	437 482	341 090	372 293	303 182

Източник: Община Нови пазар

През периода 2014-2019 г. ***приходите от такса битови отпадъци*** в община Нови пазар имат колебливи стойности, като най-висока събираемост имат през 2016 г. - **925 094 лв.** и съответно най-ниска събираемост през 2014 г. - **642 374 лв.**

От данните в таблицата може да бъде направен извод за събираемостта от домакинствата и юридическите лица, тъй като приходите от битови отпадъци от домакинствата са в по-голям размер.

Таблица №17. Разходи за управление на отпадъците

Разходи за управление на отпадъците	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.)	**577 077**	**651 573**	**652 113**	**630 695**	**688 676**	**879 136**
Закупуване на съдове за битови отпадъци (вкл. за колелета на контейнери)						
Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци	409 317	463 199	450 779	428 912	471 029	514 861
Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци						
Саниране, закриване и рекултивация на стари замърсявания						
Зимно и лятно почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	167 760	188 374	201 334	201 783	217 647	364 275

Източник: Община Нови пазар

От данните в таблицата могат да бъдат направени следните изводи относно разходите за управление на отпадъците, извършени в периода 2014-2019 г.:

- Общият размер на извършените разходи за управление на отпадъците бележат тенденция към увеличение спрямо 2014 г.;
- През разглеждания период разходите за сметоизвозване са със силно колебаещи се стойности;
- През разглеждания период не са извършвани разходи за саниране, закриване и рекултивация на стари замърсявания;
- До 2018 г. средствата, които Общината събира от такса битови отпадъци, покриват разходите за управление на отпадъците, от 2019 г. те стават недостатъчни.

VIII.1.7 Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Информирането на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяване на отпадъците има ключово значение за успеха и добрите резултати на системите за управление на отпадъците съобразно йерархията за тяхното управление.

Анализът цели да установи дали Общината прилага стратегически и интегриран подход за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците.

VIII.1.7.1 Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците

За информиране на обществеността Общинска администрация Нови пазар използва предимно поставянето на съобщения, обяви, организирането на срещи с представители на местни предприятия, арендатори, търговски фирми и граждани, както и публикуването на информация на интернет страницата на общината. Чрез тези средства стават обществено достояние резултатите от предприетите мерки във връзка с управлението на отпадъците, осъществените проекти по опазване на околната среда, възникналите екологични проблеми и действията за тяхното решаване.

От направените проучвания се установи, че Общината ежегодно прилага различни мерки във връзка с провеждането на разяснителни кампании сред населението относно дейностите по управление на отпадъците.

VIII.1.7.2 Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността

За периода 2014-2019 г. гражданите и учениците в частност са се включили в организираното почистване на населените места в общината по повод кампаниите на BTV „Да изчистим България заедно“.

Регулярно се провеждат информационни кампании на национално и общинско ниво относно дейностите по управление на отпадъците.

Предоставена е постоянна телефона връзка с общинската администрация Нови пазар, с цел жителите да имат възможността да подават сигнали за нередности и предложения за подобрения в областта на околната среда и управлението на отпадъците.

Ежегодно Кметът на общината организира дни за почистване територията на населените места с участието на граждани, еднолични търговци и търговски дружества, обществени организации и др.

VIII.1.7.3 Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

Тук се анализира дали Общината предоставя на населението достатъчно информация за услугите по управление на отпадъците, които предоставя, и за съответните задължения на гражданите и фирмите. За целта се проверява публикувана ли е, къде и как информация, свързана с управление на отпадъците, например за: стратегии, програми, общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците и други местни документи, свързани с управлението на отпадъците.

Основното предоставяне на информация в община Нови пазар е чрез секции „Новини и събития“ и „Общински съвет“ на интернет страницата на общината https://novipazar.bg/ – информация за взетите решения на Общински съвет във връзка с политиката по управление на отпадъци. Необходимо е регулярно да се публикува по-подробна информация относно: закритите селски сметища и организираната система за събирането на отпадъците; системата за организирано сметосъбиране с графици и места на разположение на контейнерите, както и лицата, извършващи тези дейности; проекти за управление на отпадъците; взети решения на РСУО.

Информацията за управление на отпадъците в общината се разпространява и чрез публикуване на съобщения на информационното табло в центъра за административно обслужване.

Програмата за управление на отпадъците следва да се публикува на интернет страницата на съответната община с цел осигуряване на обществен достъп.

VIII.1.8 Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци

Основни национални документи, регламентиращи събирането и предоставянето на информация за отпадъците, са ***ЗУО*** и ***Наредба №1 от 4 юни 2014 г.*** за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

За обезпечаване на прилагането на законодателството е необходимо да се идентифицират лицата, които имат задължения и отговорности, като специално внимание следва да се обърне на големите генератори на отпадъци - търговски обекти, административни сгради, предприятия, които ползват системата за събиране и обезвреждане на битовите отпадъци, строителни дружества и на местата, които се използват или са били използвани за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци. Ефективното прилагане на законодателството на местно ниво е невъзможно без осигуряване на достатъчен, квалифициран и мотивиран персонал в общинската администрация, подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.) и въвеждане на

информационни системи за събиране и обработка на данни. Този въпрос е разгледан в раздела за повишаване на административния капацитет.

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в общината. За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и квалифициран персонал.

Планирането и установяването на финансово обезпечени и поносими за населението системи за събиране (включително разделно) и транспортиране на отпадъците, експлоатацията на съоръжения и инсталации, е предизвикателство за голяма част от по-малките общини. Това налага насърчаване съвместната работа с общините, включени в Регионалното сдружение, с цел изпълнение на техните отговорности и подпомагане усъвършенстването на системите за управление на отпадъците чрез регионалните инициативи и осигуряване на достъп до необходимото ноу-хау и техническа инфраструктура за обезвреждане на приемлива за населението цена.

Основната информация за отпадъците в общината се осигурява от служителите на общинската администрация, на които са възложени функции по управлението на отпадъците.

Основният проблем е събирането на информация от лицата, които извършват дейности по управление на отпадъци на територията на общината самостоятелно. Това в голяма степен са площадките за предаване на отпадъци, т.н. „вторични суровини“, лицата, които самостоятелно са сключили договори с фирми и/или организации и предават отпадъците си директно на тях. Тези отпадъци влияят върху цялостната информация за отпадъците в общината, тъй като при липса на информация за тях не може да се определи точното количество. Определенията в законодателството относно образуваните отпадъци са ясно дефинирани и включват всички отпадъци, образувани на територията на общината, независимо от източника им и лицата, които ги събират. При липса на информация от и за частните субекти, ангажирани в процеса на управление на отпадъците, при изчисляване на целите, същите няма да бъдат точни и коректни.

VIII.2 Прогнози

VIII.2.1 Прогноза за населението

В страната, както и в областта, се наблюдава тенденция на намаляване на броя на населението, която е присъща и за община Нови пазар.

Прогнозата за населението на област Шумен в дългосрочен аспект очертава крайно негативна тенденция. Населението в областта ще намалее с 16 196 д. (9,6%) до 2030 г., с -46 343 д. (27,5%) до 2050 г. и със 168 221 д. (-49,0%) до 2080 г спрямо броя на населението към 2020 г. - 168 221 д. Прогнозата за населението на област Шумен до 2080 г. при хипотеза на конвергентност е следната:

Таблица №18. Прогноза за населението на област Шумен за периода 2020-2080 г.

Област/ Пол	При хипотеза за конвергентност[1]												
	Години												
	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070	2075	2080
Шумен	168 221	160 175	152 025	143 957	136 197	128 870	121 878	115 120	108 510	102 100	96 117	90 690	85 802
Мъже	82 402	78 574	74 761	71 029	67 451	64 040	60 729	57 476	54 287	51 203	48 372	45 819	43 498
Жени	85 819	81 601	77 264	72 928	68 746	64 830	61 149	57 644	54 223	50 897	47 745	44 871	42 304

Източник: Национален статистически институт

На таблицата по-долу са представени прогнозни стойности за броя на населението на община Нови пазар за периода до 2035 г., извършени на базата на собствени изчисления:

Таблица №19. Прогноза за населението на община Нови пазар за периода до 2030 г.

Община Нови пазар	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.	2029 г.	2030 г.
Общо	15 882	15 749	15 617	15 486	15 355	15 227	15 099	14 972	14 846	14 721	14 598

Източник: Собствени изчисления

Видно от таблицата е, че за община Нови пазар се очертава същата негативна тенденция по отношение на броя на населението, както и при прогнозните стойности за област Шумен. Населението в общината ще намалее с 656 д. (4,1%) до 2025 г. и с 1 285 д. (8,1%) до 2030 г.

VIII.2.2 Прогноза за нормата на натрупване

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Образуваните битови отпадъци на човек от населението в България за населени места от 3 до 25 хил. жители е 295,5 кг/ж/г.

Развитието на нормата на натрупване (НН) във времето предполага, че тя ще се развива при условията на „относително разделяне“, т. е. расте НН по-бавно от БВП. В случая е предположено средно нарастване на НН с 0.5-0.6% на година, при което са получени данните за бъдещите периоди. Това увеличение се обосновава от очаквания икономически растеж, който е основен фактор за нарастването на крайното потребление на домакинствата и съответно на количеството образувани битови отпадъци. В същото време, процентът не е по-висок, тъй като се очаква, че мерките по предотвратяване образуването на отпадъци ще бъдат възпиращ фактор.

За прогнозата е използван осреднен показател на нормата на натрупване през последната година 289 кг/ж/г. Това се налага поради устойчивата тенденция на намаление в изчислената норма на натрупване за годините от 2014-2019 г.

Таблица №20. Прогноза за нормата на натрупване на отпадъци в община Нови пазар

Година	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.
Население	15 749	15 617	15 486	15 355	15 227	15 099	14 972
Норма на натрупване (основа 289 кг/ж/г.)	286	283	280	277	275	272	269

Източник: Собствени изследвания

Прогнозираната норма на натрупване е с тенденция на намаление към 2027 г. и е по-ниска от средната стойност на България за население от този тип населени места.

VIII.2.3 Прогноза за определяне на количествата образувани отпадъци

Количество битови отпадъци и морфологичен състав

След като е изчислена нормата на натрупване и е налична прогноза за населението, която отговаря на съвременните тенденции в демографско отношение, е прогнозирано и количеството на генерираните битови отпадъци за периода до 2027 г.

Таблица №21. Прогноза за генерираните битови отпадъци в община Нови пазар до 2027 г.

Година	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.
Население (в ж.)	15 749	15 617	15 486	15 355	15 227	15 099	14 972
Генерирани отпадъци (в т.)	4 503	4 421	4 340	4 260	4 182	4 106	4 030

Източник: Собствени изследвания

Прогнозираното количество на генерираните битови отпадъци за периода до 2020 г. намалява в съответствие с прогнозата за намаление на населението и намаляващата норма на натрупване, в следствие от предприетите мерки на общината за предотвратяване на образуването на битовите отпадъци и допускането, че нормата на нарастване в общината ще е по-малка от нарастването на БВП в страната.

Прогнозата за количествата на образувани отпадъци е изготвена съгласно собствените изчисления, изготвени на база утвърдената Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъците и посочената по-горе прогноза за количеството образувани отпадъци при хипотеза, че морфологичният състав остава постоянен, количествата от всеки вид отпадък се променят с промяната на нормата на натрупване и броя на населението.

Таблица №22. Прогноза за количествата на образувани отпадъци съгласно морфологичния им състав за община Нови пазар в тона

Година	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.
Генерирани отпадъци в тона	4 503	4 421	4 340	4 260	4 182	4 106	4 030
Хранителни	280	275	269	265	260	255	250
Хартия	135	133	130	128	125	123	121
Картон	124	122	120	118	115	113	111
Пластмаса	374	367	360	354	347	341	335
Текстил	177	173	170	167	164	161	158
Гума	2	2	2	2	2	2	2
Кожа	39	38	37	37	36	35	35
Градински	1 685	1 654	1 624	1 594	1 565	1 536	1 508
Дървесни	100	99	97	95	93	92	90
Стъкло	185	181	178	175	171	168	165
Метали	176	173	170	167	164	161	158
Инертни	1 226	1 204	1 182	1 160	1 139	1 118	1 097
Опасни (ИУЕОО + опасни отпадъци от бита)	1	1	1	1	1	1	1

Източник: Собствени изчисления

Прогнозата следва текущото състояние, като най-големи количества на отпадъците се очаква да се генерират от храна, градински отпадъци, хартия, пластмаса и инертни.

Строителни отпадъци

На територията на общината няма депо за събиране и обезвреждане на строителни отпадъци. Тенденцията на нарастващото количество на образуваните ОСР с оглед на икономическото развитие в област Шумен и в частност община Нови пазар, високият дял на инертни отпадъци в морфологичния състав на отпадъците в община Нови пазар, показващ незаконосъобразното смесване на битови със строителни отпадъци, както и новите нормативни изисквания от 2012 г. въведени с чл. 19, ал. 3, т. 5 от ЗУО налагат предприемане на мерки по отношение на по-ефективното управление на строителните отпадъци.

VIII.3 Друга информация

По-долу са представени списъци с нормативни актове, поднормативни актове и стратегически документи, на които настоящата програма съответства.

VIII.3.1 Нормативни документи – Европейско законодателство

- Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци;
- Директива (ЕС) 2018/851 изменя Директива 2008/98/ЕО;
- Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/ и Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци;
- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;
- Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили;

- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид.

VIII.3.2 Нормативни документи – Национално законодателство

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС);
- Закон за управление на отпадъците (ЗУО);
- Закон за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;
- Закон за местните данъци и такси;
- Закон за устройство на територията.

VIII.3.3 Подзаконови нормативни документи по прилагането на ЗУО

- Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.)
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.)
- Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013 г. (обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г.)
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г. (обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.)
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999 г.)
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85 от 06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76 от 30.08.2013 г.)
- Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49 от 04.06.2013 г.)
- Наредба № 2 за класификация на отпадъците (издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн. ДВ, бр. 66 от 2014 г.)
- Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36)

- Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на земеделието и горите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.)
- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.)
- Наредба № 1 от 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51)
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.11.2013 г., в сила от 1.11.2013 г.)
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (приета с ПМС № 339 от 14.12.2004 г., обн., ДВ, бр. 112 от 23.12.2004 г.)
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.)
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.)
- Наредба за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (приета с ПМС № 50 от 9.03.2006 г., обн., ДВ, бр. 24 от 21.03.2006 г.)
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.)
- Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (приета с ПМС № 76 от 31.03.2011 г., обн. ДВ. бр.29 от 08.04.2011 г.)

VIII.3.4 Стратегически документи

- Проект на Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г. (версия 2, декември 2020 г.)
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р България за периода 2011-2020 г.
- Национален план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води в България 2013-2020 г.
- Общата програма на ЕС за действие за околната среда до 2020 г.
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.
- Национална стратегия за околна среда (НСОС) 2009-2018 г.
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Р България, за периода 2021–2027 г.